

Zadnje vesti

PO SVETU...

je samostojna akcija v Kongu upravičena.

NEW YORK, 12. avgusta — Delegacija Gane v Združenih narodih je sinoči izjavila, da si njihova vlada pridržuje pravico do samostojne akcije v Kongu, če sile Združenih narodov ne bodo mogle brez pogojev vkorakati v Katango. Pozneje je delegacija izdala sporočilo o razgovorih generalnega sekretarja Združenih narodov Hammarskjöldja s predsednikom Gane Nkrumahom. Poročilo pravi, da bodo ganske čete v okviru sil Združenih narodov v Kongu izvajale same sklepe Varnostnega sveta. Sele če iz kakršnikoli razlogov sile Združenih narodov ne bi mogle izvesti naročil Varnostnega sveta, pravi sporočilo, bi Gana menila, ob soglasju kongoške vlade in ob sodelovanju z združenimi afriškimi državami, da

KAIRO, 12. avgusta — Predsednik Združene arabske republike Naser je poslal sinoči osebne poslanice etiopskemu cesarju, libijskemu in maroškemu kralju ter somalijskemu predsedniku. Poslanice se nanašajo na najnovejši dogodek v Kongu.

KARTUM, 12. avgusta — Več afriških držav je sporočilo sudanski vladi, da sprejemajo predlog za sklicanje konference zunanjih ministrov neodvisnih afriških držav, na kateri bi proučili položaj v Kongu in možnosti za pomoč novi republiki. Omenjene vlade so še svetovale, naj bi bila konferenca v Leopoldvillu uvod v sestanek najvišjih predstavnikov afriških držav, ki ga je predlagal kongoški premier Lumumba.

Ob zaključku

jubilejnega X. Gorenjskega sejma

Vrata Gorenjskega sejma so se zaprla. Razstavljalci so odpeljali svoje izdelke, gostinci so pospravili mize in pulte, toda med prebivalstvom oziroma med obiskovalci se še zmeraj govori o tej prireditvi.

Prva najvažnejša ugotovitev je, da je letošnji sejem uspel. To d-

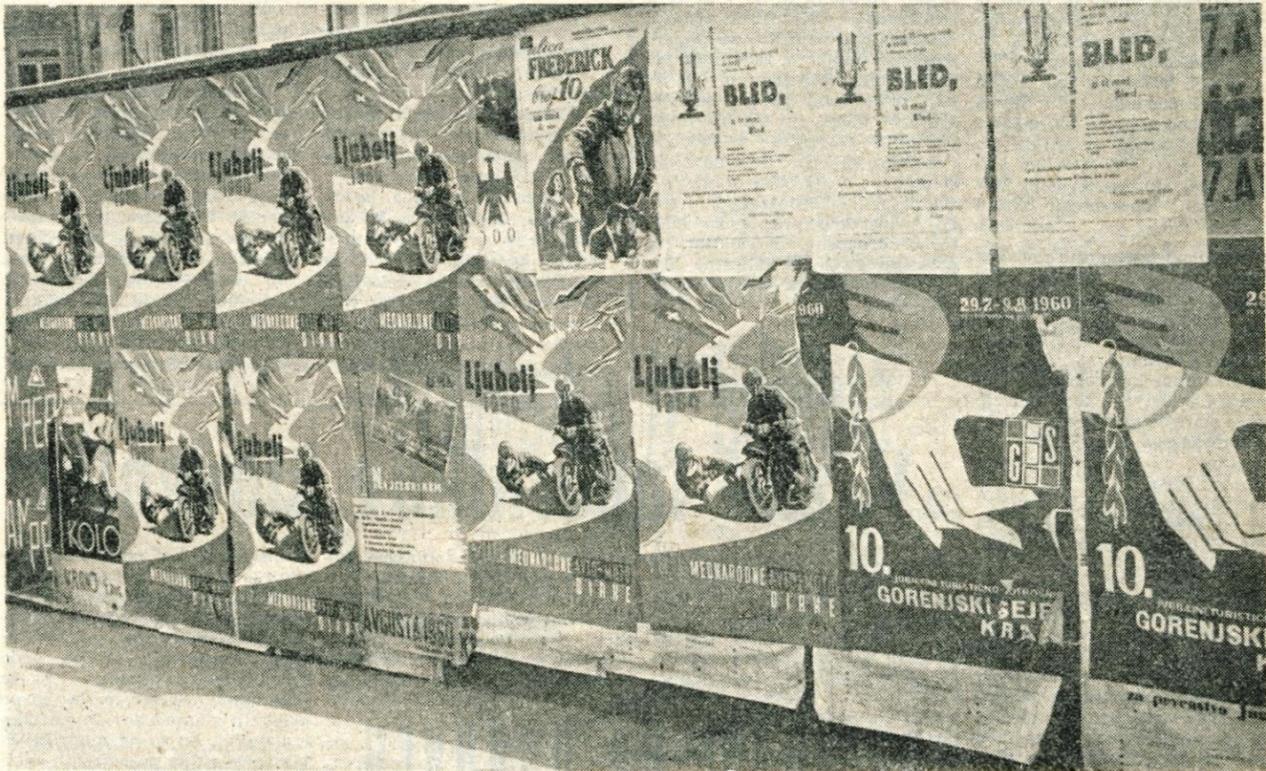
kazujejo predvsem podatki, da si je to prireditev ogledalo skoraj 100.000 ljudi, kar pomeni približno 25.000 več kot lani, in še podatek, da je bilo na sejmu sklenjenih pogodb in prodanega blaga za milijardo in 734 milijonov dinarjev.

Kljub temu pa je bilo slišati med obiskovalci dokaj pripomb o letošnjem sejmu, ki bodo nedvomno, skupno z vsemi dosedanjimi izkušnjami, koristile pri iskanju novih oblik in smeri ob prebodu v druge desetletje sejmskih prireditev. Hkrati pa že sama ugotovitev, da marsikateri razstavljačev oziroma proizvajalec letos ni bil ekonomsko zainteresiran za udeležbo na sejmu dokazuje, da je treba najti drugačne oblike in stimulacije tudi za udeležence.

Letošnji sejem je pomenil veprizo lanskega. Takih pripomb je bilo več. Ni bilo namreč opaziti bistvenih sprememb bodisi v pogledu razstavljenega blaga, kakor tudi v organizaciji prireditev. Pester gospodarstvi in družbeni razvoj, ki je zlasti opazen pri nas na Gorenjskem, pa daje možnosti oziroma celo zahteva pestrejšje oblikovanje tovarstnih prireditev, nenehno izpopolnjevanje in razvijanje sejma kot tudi vseh ostalih kulturnih in družinskih prireditev, ki se ob njem nanizajo.

Največ govora in pripomb je bilo na račun organizacije sejma. V prihodnosti res ne bi smelo biti na sejmu samo razstavljačev, s tem se večinoma vsi strinjajo. — Toda kakšno obliko naj dobi sejem, se pravi prikazovanje in prodaja blaga, o tem je precej mnenj oziroma predlogov.

Ena izmed misli je, naj bi na sejmu praktično prikazovali uporabnost posameznih novih proizvodov, tako da bi razen komercialnega, sejem dosegel predvsem vzgojni smoter. Za primerjavo samo to: Tovarna Saponia je na sejmu nazorno prikazovala, kako je treba uporabljati njene pralne praške. Zato so tam imeli celo pralni stroj. Obiskovalci, zlasti žene, so se z velikim zanimanjem ustavljali tamkaj, spraševali so (Nadaljevanje na 8. strani)

Le redki so še lepaki za Gorenjski sejem, saj so prečpljeni z dolgimi vrstami lepakov, ki vabijo na jutrišnje ljubeljske dirke. — Naša slika pa kaže še nekaj drugega: pisane lepake, mikavne za še tako razvajene oči, in le pake, skromne po svojem videzu, ki se na reklamnih deskah povsem izgube

Jutri praznik naše motorizacije

Rekordna udeležba na Ljubelju

Zadnje prijave tekmovalcev še iz Avstralije, Rodezije in Nove Zelandije

Štirimesečne priprave za jutrišnje VIII. mednarodno preizkušnjo na Ljubelju se iztekajo. Jutri, v nedeljo bo šlo torej zares, za rušenje dosedanjega absolutnega rekorda Avstriljca Prucknerja in še za marsikaj. — Priznati moramo, da sta AMD Tržič in AMS v tem času vložila res veliko truda, da bi bila letošnja ljubeljska prireditev na dostojni ravni. Tu gre za tradicionalne dirke, hkrati pa tudi za veliko manifestacijo motorizaci-

je, v kateri je spričo velikega prometa doslej motorizirani udeležence ljubeljskih dirk še zmerom pridobil na izkušnjah, ki so marsikaj vredne tudi v vsakdanjem življenju. Konec koncev gre tu tudi za razvedrilo in Ljubelju qe tudi po tej plati dokaj popularen.

TEKMOVALCI IZ 12 DRŽAV

Spisek za nedeljsko uradno tekmo, ki se začne ob 11. uri dopoldne, je zdaj popoln. Na start-

no listo se je vpisalo okrog 80 tekmovalcev kar iz 12 držav. — Skupno bo torej, kot so nam v četrtki povedali prireditelji pri AMD Tržič, na sporedu okrog 140 startov. Zadnji, ki so se vpisali na listo nedeljskih udeležencev-dirkačev na ta strmi evropski in naš Ljubelju, so bili tekmovalci iz Avstralije, Rodezije in Nove Zelandije. Skratka, Ljubelju sedaj ne bo več izključno evropska domena. Zanimanje za ta popularni Ljubelju se torej širi tudi izven Evrope. Letos bodo na Ljubelju tako zastopani tekmovalci iz treh kontinentov: Evrope, Avstralije in Afrike. Kaj takega do sedaj Ljubelju še ni doživel.

deljo pomerili za točke še v gorski dirki. Letos bo ta dirka drugič šteta za drž. prvenstvo.

ZA GLEDALCE VSE PRE-SKRBLJENO

Ker prireditelji računajo z ozirom na to, ker bo letos doslej najmočnejša udeležba znanih mednarodnih dirkačev, tudi na rekordno udeležbo gledalcev, so vse potrebno ukrenili, da se bo v nedeljo nemoteno odvijal promet. Gledalci naj bi prišli na Ljubelju čimprej. V nedeljo od 7. ure dalje bo od Tržiča do platoja samo enosmeren promet. Prireditelj je letos preskrbel tudi za večje število parkirnih prostorov, in sicer kar na 6 mestih vzdolž proge od starta do platoja.

Upamo in želimo, da bi tudi letošnja dirka kot doslej skoraj vse, dobro uspela in zapustila močne vtise in spomine vsem, ki jim je športni Ljubelju pri sreju. Jože Javornik

DIRKA TUDI ZA DRŽAVNO PRVENSTVO

Letošnja ljubeljska dirka pa bo hkrati tudi druga preizkušnja za državno prvenstvo. Vsi naši najboljši tekmovalci se bodo v ne-

Uprava Gorenjskega sejma je pregledala uspehe

Rekordni obisk - Velik maloprodajni promet - Za skoraj poldrugo milijardo sklenjenih trgovskih pogodb

X. jubilejni Gorenjski sejem turizma in široke potrošnje je bil zaključen 9. avgusta 1960. — Uspehi sejma so opravičili napovedi tako po poslovnem uspehu kot tudi po številu obiskovalcev, le-teh je bilo kar 91.317, kar je za 25.000 več ko v letu 1959. Med obiskovalci so bili tudi predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine tovariš Frane Leskošek, predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariš Boris Kraigher, državni sekretar za blagovni promet FLRJ tovariš dr. Marjan Breclj, podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariš Viktor Avbelj, podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariš dr. Joža Vilfan, predsednik Zveze trgovinskih zbornic FLRJ tovariš Todor Vujanovič in številni člani Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS in delegacije Izvršnega sveta Hrvatske, Srbije in Makedonije, nadalje delegacije Turističnih zvez vseh ljudskih republik, področnih turističnih zvez ter drugih turističnih in gospodarskih organizacij.

Sejem je obiskalo tudi večje število inozemskih gostov, med njimi uradna delegacija Celovškega sejma, delegacija KP Italije, Indijska mladinska delegacija itd.

Letošnje vreme prirediteljem ni bilo naklonjeno, zato so z običnimi uradna delegacija Celovškega sejma, delegacija KP Italije, Indijska mladinska delegacija itd.

V nadrobni prodaji je bil do (Nadaljevanje na 8. strani)

OBRAZI IN POJAVI

„Ga ni...“

»Prosim, rad bi govoril s predsednikom.«
»Ga ni. Je na dopustu.«
»Kdo ga nadomestuje, morda podpredsednik?«
»Nimamo podpredsednika. Zamenjuje ga tajnik toda...«
»Prosim torej njega.«
»Ga ni. Tudi on je na dopustu.«

Tak razgovor je tekel pred dnevi v neki pisarni. V »meki« zato, ker so taki dogodki te dni značilni za razne ustanove, zavode, organizacije in društva in morda ne bi bilo prav, da bi samo enega omenili, zamolčali pa vrsto drugih.

Zadnja leta je bilo večkrat poudarjeno, da je treba dopustiti razvrstiti tako, da ni prizadeta proizvodnja. To seveda velja za delovne kolektive. Tudi o kolektivnih dopustih je že bilo več besed. Kolektivne dopuste imajo samo tam, kjer morajo ustaviti obrat (remont itd.). Sicer pa danes že delovni kolektivi dokaj zavestno urejejejo to stvar, kajti kolektiv sam je prikrajšan pri prejemkih, če se stroji oziroma obrat ustavi.

Prav tako bi bilo treba tudi v zavodih in ustanovah razporediti dopuste. Odgovori raznih dežurnih in administratorov: »Ga ni...« čisto bromijo normalno družbeno življenje. Morda je vzrok v tem, da v ustanovah niso kolektivi v celoti tako ekonomsko zainteresirani za redno in nemoteno delo, kot je to v gospodarskih organizacijah z novim načinom delitve dohodka.

Naj bo karkoli, dopusti nikakor ne bi smeli ovirati vsakodnevnega rednega dela in splošnega družbenega življenja. K. M.

Avtopromet

Kranj

obvešča vse poslovne stranke
potnike in turiste,

da se je preselil v nove poslovne prostore
na Primskovem, Žanova ulica 3
nova tel. številka 281

Naročila za avtobusne prevoze tel. št. 590, tovorni prevozi tel. št. 281

Kranj z okolico v rimski dobi

Ob širjenju rimske imperija proti vzhodu in z ustanovitvijo Aquileje leta 181 pred n. št. so prišli predvsem z zamenjavo trgovskih in kulturnih dobrin naši kraji pod posreden vpliv Rima. Leta 15 pred n. št. pa jih je cesar Avgust dokončno osvojil in jih upravno priključil provinci Panoniji. Verjetno so pridelili kotlino Kranja upravnemu okraju Emone.

Na podlagi dosedanjih raziskav moremo zaključiti, da tam, kjer je danes Kranj, v antični dobi ni bilo pomembnejše mestne naselbine. Vendar pa je iskati cestno postajo »Carnium«, ki jo omenja anonimni kozmograf iz Ravene v 7. stoletju — ki pa opisuje mnogo starejše razmere — na mestu današnjega Kranja. Tudi ni verjetno, da bi imel Kranj v poznoantičnem času, ko so se meje rimske imperije premaknile od Donave proti zahodu na Kras z vpadi ljudstev z vzhoda, večjo vlogo.

Tudi skromne arheološke najdbe iz rimske dobe govore za trditve, da Kranj v tem času ni imel posebne vloge. Omeniti moramo rimske grobove, ki so jih odkrili na obeh straneh današnjega Titovega trga, pri mestni hiši in na dvorišču Pavlarjeve hiše (Titov trg št. 18). Razen tega so našli v severnem delu Kranja še razne predmete iz rimske dobe, kot železne nože, žebelje, dleto, dele bronaste vaze ter zgornji rob možnarja z grobo predstavljajo glave ter novec Avgusta. Med okupacijo so odkrili pri gradnji stavbe Stritarjeva št. 8 na njenem severovzhodnem vogalu rimski grob.

Enako maloštevilne so najdbe iz okolice Kranja. Edino pomembnejše rimsko grobišče na območju Kranja je v Bobovku. Pri odstranjevanju vrhnje plasti ilovice na travniku poleg opekarne je bilo odkritih leta 1957 in 1958 39 žganih grobov. Med njimi so bila tudi mesta tako imenovane ustrine, kjer so se žigali umrle na grmadi. Pepel in žgane kosti so zbrali ter devali v keramični lonček (urno) ter z ogljem in drugimi pridelki, kakor oljenkami — večna luč ter vrči — popotnica ali železnimi noži položili v grobno jamo globine 40 centimetrov in širine 1 m in vse skupaj zakopali. En grob je bil kot skrinja za pepel pravokotne oblike in je bil pokrit s kamnito ploščo iz peščenjaka. Drugi grob je imel meč-gladus, ki je gotovo pripadal kakemu osluženemu veteranu. Tudi predmeti iz stekla so bili pogostni. Grobišče v Bobovku pri Kranju je zelo velikega pomena, ker je prvo večje sistematično raziskano najdišče iz rimske dobe na Gorenjskem. Z značilnimi oblikami posod in predmetov ter glede na način pokopavanja ga datiramo v konec I. in začetek II. stoletja n. št.

Antične arheološke najdbe v Kranju in okolici so bolj ali manj naključne in še te so danes izgubljene za znanstveno obdelavo. To nam preperečuje, da bi se mogli lotiti obdelave bistve-

nejših vprašanj, ki so v zvezi z rimsko dobo v Kranju in njegovi okolici. Predvsem gre za rekonstrukcijo življenja, za vprašanje, kdo so bili prejšnji prebivalci in kdo priseljenci, kakšni so bili kulturni vplivi in kakšno vlogo je imela Gorenjska v obdobju rimskega imperija. Šele nova sistematična arheološka raziskovanja na podlagi topografije, ki bodo znanstveno proučevala kulturno, družbeno, ekonomsko in politično življenje takratne dobe, nam bodo dala odgovor na ta vprašanja.

(Po razpravi »Kranj z okolico v rimski dobi« Andreja Valiča v spominskem zborniku »900 let Kranja«)

Pred praznikom tržiškega kolektiva BPT DVE OBLETNICI

Tržičani in okoličani, člani delovnega kolektiva BPT, se že dlje pripravljajo na praznovanje dveh jubilejev: 75-letnice obstoja BPT in 10-letnice delavskega upravljanja. Kaj vse so člani kolektiva pripravili za praznovanje obeh obletic, smo se pozanimali pri predsedniku pripravljalnega odbora za praznovanje, tovarišu Milanu Ogrižu.

»Kdaj bo osrednja proslava in kako ste se na praznovanje sploh pripravili?« je bilo naše prvo vprašanje.

»Osrednja proslava bo 20. avgusta, delno pa se bo pričela že 19. avgusta. Datum se sklada torej tudi z začetkom znamenite stavke tekstilnih delavcev Slovenije 1936. leta. Številne manjše prireditve v okviru praznovanja obeh obletic so že za nami, neka-

tere pa so še v teku. Da bi praznovanje potekalo kar najlepše, je upravni odbor izvolil devetčlanski pripravljalni odbor, ta ima devet podoborov, in se sestaja, zlasti v zadnjih dneh pred 20. avgustom, vsak dan.«

»Bi nam povedali, kakšne prireditve so že bile, potem pa še, kakšne imate na sporedu?«

»Med dosedanjimi naj omenim predvsem dvoje prireditev gasilcev. Zadnjega julija je bilo tekmovanje, na katerem je sodelovalo 7 gasilskih enot tekstilne industrije Slovenije. Prireditev je pokazala, da bi bilo priporočljivo prirediti ta tekmovanja vsako leto. — Druga gasilska prireditve pa je bila vaja z udeležbo vseh tržiških industrijskih gasilskih enot.

Pestřejši del prireditev pa

je šele pred nami. Tako bo med 17. in 19. avgustom tekmovanje v nogometu, kegljanju, streljanju z zračno puško in ocenjevalna vožnja z motornimi vozili za člane našega kolektiva. Prvih treh športnih disciplin se bodo udeležile tudi ekipe Varteksa iz Varaždina, tekstilne tovarne iz Duge Rese in MTT iz Maribora.

Slavnostno akademijo bomo imeli v petek, 19. avgusta, v Cankarjevem domu. Akademijo bo pripravila tržiška »Svoboda« s sodelovanjem številnih članov našega kolektiva in upokoencev. Šest upokoencev, ki so delali v BPT nad 50 let, pa bomo ob tej priložnosti še posebej nagradili.«

»In kako bo potekalo praznovanje v soboto, 20. avgusta?«

»Že zjutraj ob 7. uri bodo organi samoupravljanja sprejeli 120 pionirjev iz tržiških in okoliških šol, uro za tem pa bodo sprejeti upokojenci, ki so delali v naši tovarni nad 30 let. Le-teh bo okoli 150.

Ob 11. uri bo slavnostna seja delavskega sveta, na katero smo povabili nad 250 gostov iz vseh krajev Jugoslavije, povabljeni pa so tudi delegacije iz Taškenta (SSSR), Budimpešte (Madžarska), Lodza (Poljska) in Rima (Italija). Slavnostni seji bo sledila komemoracija pred spomenikom žrtev, nato bo v podjetju slavnostno zborovanje.

Vsemu temu bo seveda sledila popoldanska zabava v parku.«

Ob koncu razgovora nas je Milan Ogriž opozoril še na dve razstavi, ki bosta odprti ob praznovanju: v tržiškem muzeju bo odprt stalni oddelek za tekstilstvo, v podjetju pa razstava tekstilnih vzorcev.

-n-n-

V. zlet tabornikov Slovenije

Prav sedaj so minila štiri leta odkar je bil v Kumrovcu IV. zlet Zveze tabornikov Slovenije. Letos bo Zveza tabornikov Slovenije organizirala svoj V. zlet, ki bo nosil naslov »10 let Zveze tabornikov Slovenije«. Pričel se bo

jutri ob 9. uri na Šobčevem barijerju v Lescah pri Bledu.

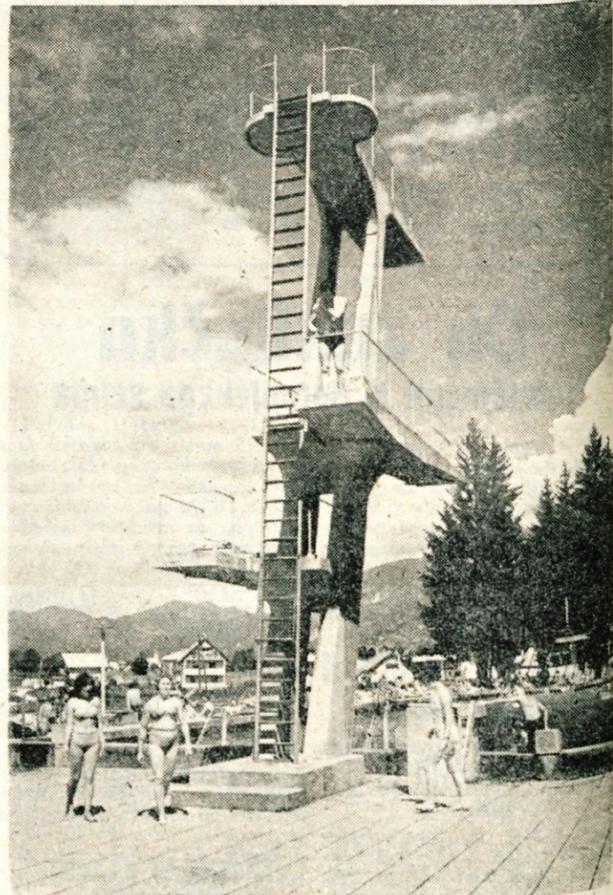
Taborniki so za ta zlet pripravili dokaj pester program, saj se bodo že v ponedeljek začela zborovanja starejših tabornikov Jugoslavije, zvečer pa bodo ta-

borni ognji pod naslovom »Gorenjska v borbi in izgradnji«. — V torek, 16. avgusta, bo otvoritev in pričetek tekmovanj Zveze tabornikov Slovenije v taborniškem mnogoboju. Letos bodo tekmovale za prvenstvo Zveze tabornikov Slovenije le ekipe okrajnih starešinstev in ne tako kot doslej, ko so na mnogobojih tekmovanih ekipe posameznih enot. Za letošnji mnogoboj so izbrali ekipe že na okrajnih prvenstvih, torej prvo plasirane v postavljanju šotorov, signalizaciji in orientacijskem teku. Razen mnogoboja bodo organizirali tudi prihodnji teden taborni ogenj združen s prireditvijo »Pokaži, kaj znaš«. V petek, 19. avgusta, se bo pričelo tekmovanje najmlajših, to je medvedkov in čebelic. V nedeljo, 21. avgusta, pa bo svečan zaključek V. zleta Zveze tabornikov Slovenije, kjer bo tudi razglasitev rezultatov tekmovanja in podelitev nagrad.

Udeleženci letošnje seje starešinstva Zveze tabornikov Slovenije so soglasno sprejeli tudi predlog, da za pokrovitelja te velike akcije zaprosijo predsednika Ljudske skupščine LRS tovariša Miha Marinka.

Ta prireditev bo spet vsekakor veliko priznanje za Gorenjsko. Zato poskrbimo, da se bodo gostje iz vseh krajev Slovenije in iz drugih bratskih republik na Gorenjskem kar najbolje počutili.

M. Z.

Ceprav je vreme letos precej muhasto, je vendar na radovljskem kopaljšču precej živahno

PRIPRAVE NA DAVOVČU

Komisija za spomeniško varstvo pri Občinskem odboru ZB Kranj je v milulem tednu pregledala na Davovcu pod Kravcem kraj, na katerem bodo pripravili 3. in 4. septembra veliko proslavo z odkritjem spominskega obeležja podlim borcem II. grupe Odredov na Davovcu. — Sklenili so, da bodo obeležje postavili na rebro v neposredni bližini krvavške žičnice pri požarni domačiji tako, da bo obeležje lepo vidno iz same žičnice. Rebri, kamor bodo postavili obeležje, bodo nekoliko zrvnali. Obeležje bo sestavljeno iz treh kamnov, od katerih

bo vsak nosil svoje besedilo, posvečeno padlim borcem in samemu Davovcu, ki je bil vsa leta borbe poln partizanov. Proslava bo združena s krajevnim praznikom bivše občine Cerklje. Zato bodo tega dne organizirali na Davovec tudi številne izlete iz delovnih kolektivov, predvsem pa šolske mladine in mladine strokovnih in drugih šol. Komisija za spomeniško dejavnost v kranjski občini je zelo delavna, saj je v zadnjih dveh letih skupno z osnovnimi organizacijami ZB posredovala in predlagala postavitev nad 30 spominskih obeležij NOB.

Sadje dobro obeta

Poročali smo že, da letos na Gorenjskem sadje izredno dobro obeta kljub dokaj hudi slani ponekod v pomladanskih dneh. — Češnje res niso povsod dobro obrodile. Na škofjeloškem območju jih skoraj ni bilo, medtem ko so bile v višjih predelih zelo plodne. Obratno pa je v škofjeloškem predelu z ostalim sadjem. Jablane so tako polne, da jih morajo lastniki že sedaj podpirati, sicer bi se polomile. Pa tudi po ostalih krajih na Gorenjskem so zlasti jabolka izredno dobro obetajo. Le nekaj manj bo hrušk. Oreh obetajo dobro le v višjih predelih, kjer ob času pomladanske slane še niso bili v polnem cvetju. Po vseh izgledih bo tudi precej domačega kostanja.

Ker se letos obeta dobra letina sadja, bi bilo že sedaj treba misliti na odkup, oziroma na organizacijo ustrezne predelave. Ne bi bilo prav, da se ponovijo težave kot prejšnja leta, ko so morali kmetovalci tudi dobro sadje prekuhati za žganje.

-an

Tudi v drugi izmeni svoje glasilo

Brigadirji III. celjske in IV. kranjske MDB, ki gridajo stadi- dirji, ki so delali v juljski izmeni, izdajali svoje glasilo Brigadir. Novi uredniški odbor je izpremenil naslovno stran, ki vsebuje sedaj grba mest, iz katerih sta brigadi. V prvi številki lahko beremo o tragediji v bližnem Šorlijevem mlinu, literarne sestavke, razgovor s komandantom kranjske brigade, o obisku pri Mišku Kranjcu ter veselo iz brigadirskega življenja. »Brigadir« bo izšel ob vsaki dekadi.

KRST OB RUPENŠČICI

V brigadirskem naselju Franca Vodopivca v Kranju so brigadirji kranjske in celjske brigade priredili krst novih brigadirjev. V sredo zvečer so se zbrali na odru sredi naselja. Brigadirji, ki so letos prvič v brigadi so v samokolnicah pripeljali pred oder »stare gade«. Sledil je »pozdravni govori, nakar so vsakega brigadirja poškopili s pantakonom in mu dali piti klorovno vodo. Veselje se je nadaljevalo ob tabornem ognju, ki so ga pripravili kranjski brigadirji.

Huda nesreča pri Lescah

V torek, avgusta, je ob 11.55 je prišlo na železniški progi Zirovnica-Lesce do hude prometne nesreče. Na železniškem prelazu 2 km pred Lescami so progovni delavci opravljali dela za elektrifikacijo proge. Sofer Jože Zorko ni upošteval opozorilne rdeče zastavice in je skušal s tovornjakom S-13631 voziti čez prelaz. Ko je bil avto na progi, je pripeljala lokomotiva, zadelo v prednji del tovornjaka ter ga sedem metrov potiskala pred seboj. V neposredni bližini železniške proge je stal drug tovornjak S-2187 (sofer Anton Grigovič). Ob tega je zadel prvi tovornjak, ki ga je potiskala lokomotiva. Hude telesne poškodbe je dobil sofer Jože Zorko, ki so ga prepeljali v jeseniško bolnišnico, na avtu S-136131 je za približno 600.000 dinarjev škode, na avtu S-2187 za 150.000 dinarjev in na lokomotivi za več kot milijon.

Pred kranjsko tombolo

Fiat 1100 in še vrsto drugih dobitkov

Tradicija je že, da vsako leto organizirajo v Kranju veliko tombolo, na katero prihitijo številni prebivalci iz vse Slovenije, da bi poskusili srečo. Tudi letos se je občinski sindikalni svet odločil, da bo organiziral veliko tombolo, 18. septembra na Titovem irgu. Tokrat se bo tombola igrala v vred-

nosti 15 milijonov dinarjev. — Kot so nam povedali, bodo čisti dobiček tombole namenili za odplačilo dolga občinskemu ljudskemu odboru v znesku 37 milijonov dinarjev, ki so jih uporabili pri dokončni gradnji in opremlitvi Delavskega doma.

Igralci tombole bodo letos še bolj prišli na svoj račun kot prejšnja leta, saj je organizator pripravil vrsto mikavnih dobitkov.

Glavni dobiček bo letos osebni avtomobil znamke Fiat 1100. — Kot drugi dobiček bo na tom-

boli osebni avtomobil Fiat 600. Nato pa bodo še naslednji dobitki: 5 mopdedov, nadalje hladilnik, televizor, pralni stroj, 20 radioaparatorov, 30 koles, 5 kavčev, 1 kuhinjska oprema, plinski štedilnik, 10 sesalcev za prab, 2 krat po 2.500 kosov opeke, vol, in drugo.

Organizatorji so razen glavnih dobitkov pripravili še 1000 dragocenih manjših dobitkov, ki so vsi vredni nad 1000 dinarjev. Če v tombolskih kart je 100 dinarjev in bodo že v teh dneh v prodaji.

Zvedeli smo...

● Na minulem X. jubilejnem Gorenjskem sejmu so v paviljonu Opreme Kranj prodali 210 mopdedov.

● Na zadnji reviji filmov, ki jo je organiziralo kranjsko kinematografsko podjetje, so predvajali 15 celovečernih filmov, in sicer z eno predstavo v kinu Partizan in z drugo v kinu Storžič. Skupaj si je vseh 15 filmov v obeh kinematografih ogledalo 9585 obiskovalcev, od tega v kinu Partizan 6752, v kinu Storžič pa 2833.

● V četrtek, 11. avgusta, je odpotovala na tritedensko turnejo po Jugoslaviji skupina kranjskih gimnazijcev — ki si bo ogledala znamenitosti naše domovine.

● Te dni se je vrnila iz francoskega mesta La Ciotat skupina otrok iz Kranja, kjer je prebila 20-dnevne počitnice.

● V knjigarni Simon Jenko v Kranju so dobili naslednja nova knjižna dela: G. Parise — Lepi kaplan, Mugnel Angel Asturias — Gospod predsednik in France Bevk — VIII. delo.

● Preteklo nedeljo so v Lahočah odprli novo gostilno »Pri Ivanu Kosirniku«. Otvoritev gostilne so domačini pozdravili, ker doslej ta kraj sploh ni imel nobenega gostinskega obrata.

● V tovarni olja »Oljarica« v Britovcih so dobili nov stroj, ki v 8 urah lahko napolni 800 steklenic olja. Prav tako so dobili nov stroj za pranje steklenic, ki jih v 8 urah opere 500.

Kam v nedeljo?

Tržič — Velike avto-moto gorske dirke na Ljubelj z mednarodno udeležbo s pričetkom ob 11. uri. Dirka se bo štela tudi za državno prvenstvo.

Cerklje — Prostovoljno gasilsko društvo iz Cerklj bo odprlo nov požarni bazen ob 14. uri. Nato bo na vrstu pri Hudobivniku zabava s plesom.

Duplje — Domače prostovoljno gasilsko društvo bo priredilo ob 15. uri gasilsko veselico pred gasilskim domom v Dupljah, združeno z bogatim srečolovom. Za ples

bo igral »Veseli kvintet« iz Kranja.

Podreča — Kegljaški klub »Simon Jenko« bo organiziral veliko veselico v gozdiku na Podreči, kjer bodo za ples in razvedrilo poskrbeli »Gorenjski fantje.«

Tacen — Prostovoljno gasilsko društvo bo ob 15. uri priredilo veliko vrtno veselico pri Koširju.

Skofja Loka — Danes in jutri zvečer ples v restavraciji Transturista.

Lesce — Ob 9. uri otvoritev V. jubilejnega zleta Zveze tabornikov Slovenije.

Zapis ob dopustih

Letos po drugačni poti

VELIKA DELA

kolektivna tržiške bombažne predilnice in tkalnice
Čez 8—9 let dvakrat večja proizvodnja

Gospodarske vesti

Novi cementno-azbestni kombinat v Kosmetu. Kosovsko-metohijska oblast bo dobila do konca leta 1965 še eno veliko industrijsko podjetje. Tovarna cementa »Sar« v General Jankoviču name-rava že letos začeti graditi moderen cementno-azbestni kombinat, v graditvi katerega bo treba investirati kakih 7 milijard dinarjev. Investicijske elabore so že odobrili in jih predložili Investicijski banki. Rotacijske peči, ki bodo največji objekt bodočega kombinata, bodo izdelale letno 210.000 ton cementa, tovarna cementno-azbestnih izdelkov, ki jo bodo začeli graditi hkrati z rotacijskimi peči, pa bo izdelala letno 34.000 ton cementno-azbestnih plošč, cevi in drugih izdelkov, ki jih v sodobnem gradbeništvu čedalje več uporabljamo.

Še ena tovarna panel-skih plošč. V Sankem mostu gradijo novo tovarno za proizvodnjo panel-skih plošč in lesene embalaže. V tovarni, ki bo dograjena verjetno že prihodnje leto, bodo izdelali letno 6000 kubičnih metrov teh plošč in 4000 kubičnih metrov embalaže.

Solinški bazen bo dalal še več cementa. Komisija za revizijo investicijskih programov Zavoda za gospodarsko planiranje Hrvatske je odobrila projekte za rekonstrukcijo treh velikih tovarn cementa združenega podjetja »Dalmacija cement« — »Prvoborac« v Solinu, »10. kolovoz« v Majdanu in »Partizan« v Kaštel Sućurcu. Združena podjetja so že zaprosila za kredit pri investicijski banki, in sicer v višini 5 milijard 940 milijonov dinarjev. Pričakujejo, da bodo začeli z rekonstrukcijo še letos. Po investicijskih programih naj bi začeli po rekonstrukciji proizvajati namesto naravnega umetni cement.

Nova peč v tovarni stekla v Pančevem. V Tovarni stekla v Pančevem so pred kratkim dogradili še eno peč za proizvodnjo ravnega stekla, zaradi česar je upravičeno pričakovanje, da se bo kmalu ublažilo pomanjkanje tega izdelka na našem trgu. Nova peč je izdelana iz domačega materiala, ki je zadovoljivo prestal vse preizkušnje.

Ziri, avgusta - Kranj in Skofja Loka, starodavno mesto ob sotočju obeh Sor, sta ostala za nami. Obiskali smo Žirovce in se seveda sedaj, ko je čas dopustov, pozanimali, kako so si člani sindikalnih podružnic organizirali letovanje.

Ob tem obisku je bilo v Žireh vse mirno. Stroji v Alpini so stali, kajti člani delovnega kolektiva so bili na 14-dnevnem kolektivnem dopustu. — Kam so vsi odšli? Morda delajo na polju... Saj se je čisto dogajalo, da so med svojim dopustom delali doma, kajti vsak ima še nekaj zemlje. Toda letos ni tako.

Žirovci so si poiskali svoj počitniški prostor med vrvežem letoviščarjev ob naši obali. Dolejši niso imeli te možnosti. Med dopustom je vsak šel po svoje, le malo jih je bilo, ki bi ga koristno izrabili.

Letos so ubrali drugačno pot. Na pobudo občinskega sindikalnega sveta so se zbrali predsedniki sindikalnih podružnic iz občine in se dogovorili, da bodo pristopili k počitniški skupnosti »Zlatorog« iz Ljubljane.

Kot ob vsaki novi akciji, so se tudi tu pojavili zlobni jeziki, ki so vsemu temu nasprotovali. Nekateri so menili: »No, sedaj bo vse vrag vzel, saj so začeli celo hoditi na morje. Kdo bo pa delal?«

Ze takrat, ko so mehanizirali Alpino, so imeli v Žireh velike težave in bilo je precej vroče krvi. »Saj še pošteno ne bomo zaslužili, če ne bomo pošteno delali,« so govorili nekateri. Niso se mogli sprijazniti z dejstvom, da bo stroj opravljal tisto, kar so doslej leta in leta delali z rokami. Sedaj so se tu pojavile še počitnice ob morju!

Kljub natolcevanju nekaterih so Žirovci postavili ob prelepi obali Istre, nedaleč od sončnega Umaga svoje weekend hišice. Lani jih je bilo tam precej iz Alpine. Letos pa so se v to skupnost vključila še druga manjša podjetja, ki nimajo skoraj nobene možnosti, da bi si sama zgradila letovišče, postavila samostojno weekend naselje, ali celo svoj počitniški dom, kot ga ima kranjska Iskra, Tiskanina, Železarna in druga večja podjetja.

No, prav s soglasnostjo vseh članov sindikata so brez oklevanja sprejeli sklep, da bo letos lahko letoval ob morju sleherni član sindikata in celo kmetijski proizvajalec.

Poglejmo, kako so si to organizirali? Ze v predračunu so ugotovili, da jih bo vsaka hišica s štirimi do šestimi ležišči veljala 420.000 dinarjev. Vsako podjetje in kmetijska zadruga je prispevala nekaj v materialu, eni so dali les, drugi opeko itd. Skratka, zbrali so materiala v vrednosti 1.800.000 dinarjev.

Razen tega pa so pred pričetkom sezone dopustov vsako soboto s kamionom prepeljali v Umag prostovoljce, teh je bilo zmeraj dovolj, da so sami s prostovoljnimi delom urejali letovišče ob morju. Prostovoljnih ur so opravili v vrednosti za več kot pol milijona dinarjev. Letos so si postavili že devet hišic. Računajo pa, da jih bo tam stalo petnajst, ko bo letovišče dokončno urejeno.

Občinski sindikalni svet v Žireh je vsakemu preskrbel tudi 200 din regresa. Vsak, ki bo letoval ob morju, pa bo prispeval še 300 dinarjev. Res poceni in udobno letovanje, hrana trikrat na dan, morja in sonca pa čez glavo dovolj!

Kot so nam povedali, obala ob tem delu Istre ni tako udobna. Pridne roke čevljarjev in ostalih bodo v prihodnjih letih tudi uredile. Od 1100 članov v Žireh bo letos odšlo na počitnice okoli 600 delavcev. Skupine letoviščarjev se menjajo vsak teden, zmogljivost pa je okoli 70 ljudi hkrati. Prav tako so poskrbeli tudi za zabavo, nabavili so si svoj kinoprojektor in vsak večer vrtijo celovečerne in kratkometražne filme, uredili so si balinišče, zvečer pa lahko gledajo televizijo, ali pa zaplešejo ob zvokih instrumentalnega kvinteta. Predsednik občinskega sindikalnega sveta nam je tudi povedal, da bodo ob koncu napravili temeljito analizo in hkrati ugotovili pomanjkljivosti, ki jih bodo prav gotovo skušali prihodnje leto odpraviti.

Ze sedaj pa mislijo na izmenjavno letovanje z drugimi sindikalnimi podružnicami, kajti v Umagu bodo Žirovci ostali le nekaj let, potem pa se bodo po

vsej verjetnosti preselili kam drugam.

Za nagrado in za uspešno delo v sindikatu pošljejo na morje iz žirovske občine tudi tri do štiri najboljše sindikalne delavce — brezplačno. Prav tako pa ne pozabijo tudi na bolnike. Kaže, da je v tem delu Poljanske doline sedaj splošno zadovoljstvo. Vsi primejo za delo, če je to potrebno, ker vedo, da delajo sebi in skupnosti v korist.

Njihovo življenje se med počitnicami v poletnih mesecih odvija drugače. Z letovanjem pridejo spočiti, ker vidijo, da je to koristnejše, kot delati potem še doma.

Tako lahko vsako soboto vidimo, kako polni kamion pelje novo skupino v 160 km oddaljeni Umag, na letovanje ob sončni obali.

M. Živković

Pripomba iz Bohinja

Pred dobrimi 4 meseci, točneje 4. aprila letos, je Občinski ljudski odbor iz Bohinja poslal Okrajnemu ljudskemu odboru v Kranj, komisiji za revizijo investicijskih programov, investicijski program za gospodarsko in stanovanjsko zgradbo, ki je predvidena, da bi jo že letos zgradili v Bohinjski Bistrici. — Toda do danes, ko je že rok, določen z zakonom o splošnem upravnem postopku, zdavnaj prekoračen, v Bohinju še nimajo odgovora. Denar, namenjen za gradnjo stoji neizkoriščen. Gradbeno podjetje »Sava« z Jesenic, ki je prevzelo gradnjo in si v Bohinju že uredilo svoje gradbišče prav tako čaka v tem poletnem času, in bo verjetno moralo za to delati v polni zimi in mrazu. Zavlačenje te gradnje hkrati povzroča utemeljene kritike med prebivalstvom zaradi slabe preskrbe s kruhom. Z omejenjo gradnjo je namreč predvidena tudi nova pekarna, ki je tukajšnjemu prebivalstvu zelo potrebna. O tem so bili prebivalci že seznanjeni in zdaj ne razumejo, zakaj se z gradnjo tako zavlačuje.

Ob takih pojavih (podoben primer je že bil omenjen v Glasu Gorenjske) ni čudno, da je tudi na občinski pokongresni konferenci SZDL v Bohinju prišlo do pripomb o delu in vlozi nekaterih oddelkov na OLO. Te pripombe so bile menda tudi drugje. Gornji primer investicijske komisije vzbuja misel, da je treba ponovno razpravljati o vloži in nalogah določenih okrajnih organov in služb v sedanji stopnji razvoja našega družbenega sistema. To predvsem z namenom, da bi se zaščitile demokratične pravice in dolžnosti občinskih ljudskih odborov in se hitreje razvijale iniciative, ki iz teh pravic in dolžnosti izhajajo.

-on

Industrijska proizvodnja v Bosni in Hercegovini. V letošnjem prvem polletju se je industrijska proizvodnja v Bosni in Hercegovini povečala za 15 odstotkov, kar je za 1 odstotek več, kot je predvideval plan. Najbolj se je povečala proizvodnja v bazični

industriji, medtem ko je proizvodnja električne energije nekoliko zaozerala zaradi manjšega povpraševanja. V okviru proizvodnje blaga za široko potrošnjo se je najbolj povečala proizvodnja v tekstilni industriji.

Težave z investicijami

Zbor proizvajalcev kranjske občine je pred nedavnim razpravljajal o poslovanju gospodarskih organizacij v letošnjem prvem polletju. Tu sta bili med drugim pomembni predvsem dve ugotovitvi, in sicer, da so bila v prvih šestih mesecih posebno kritična obratovalna sredstva ter da so pri prehodu na nov sistem kreditiranja zašla nekatera podjetja v težak finančni položaj, kar ima lahko negativne posledice v gospodarstvu, če se stanje ne bo pravočasno uredilo, in da je izvajanje planiranih investicij v zaostanku ter da v nekaterih podjetjih zaradi še doslej neresenih dogovorov za uvoz opreme ne kaže, da bi bil dosežen planirani obseg investicij.

Podatki kažejo, da se obratna sredstva v podjetjih v kranjski občini sicer povečujejo, vendar ne v enakem razmerju kot narasča proizvodnja in da so najeta obratna sredstva soudeležena v povečanju z veliko večjim odstotkom kot lastna obratna sredstva. Po stanju na dan 30. junija od skupnih obratnih sredstev odpade na najeta sredstva v obliki različnih posojil 41 %, ostanek (59 %) pa predstavljajo lastna obratna sredstva.

Drug problem so investicijska vlaganja. Ta so v prvem polletju letos znašala skupno 534 milijonov dinarjev. Celotna investicijska potrošnja se je torej v primerjavi z istim razdobjem lani zmanjšala za 28,3 %, letni plan vseh investicij pa je bil dosežen v višini le 19,8 %. Pri tem je bil plan gospodarskih investicij dosežen z 21,3 %, plan investicij družbenega standarda pa s 14,5 odstotka.

V naslednjem podajamo osnovno problematiko glede izvajanja investicij po posameznih podjetjih. (Po poročilu, ki ga je pripravil oddelek za gospodarstvo Oblo Kranj).

ELEKTRARNA SAVA zaradi stalnega slabega vremena še ni mogla dograditi novega vodostana v HE Sora Fužine. Dokončna obnovitev visokonapetostnih naprav v HE Skofja Loka in previjte agregata v HE Sava Kranj je predvidena v drugem polletju.

KOVINAR je prekoračil planirane negospodarske investicije z nakupom stanovanj.

Tovarna ISKRA je bil potrjen investicijski elaborat šele 7. julija. V teku meseca julija je bilo investiranih približno 100 milijonov dinarjev za gradnjo obrata v Otočah in za nabavo opreme. Podjetje predvideva, da bo do konca leta planirane investicije v celoti realiziralo.

Tovarna OVEN je planirane investicije izvršila 67,5 %. V drugem polletju bo dobavljena ostala planirana oprema za proizvodnjo livarskih preparatov ter za tovarni avto.

KRANJSKE OPEKARNE so dosegle plan investicij z 20,9 %. Gradbena dela na obratu v Stražišču zdaj dobro napredujejo.

Začetne težave je povzročala nova lokacija za obratne stavbe, za katere je bilo potrebno urediti teren, s čimer so nastali nepredvideni stroški v višini 8 milijonov dinarjev, ki niso bili predvideni v investicijskem elaboratu. Po zagotovitvah uprave opekarne bodo novi objekti letos pod streho.

ROLETA. Predvidene gospodarske in negospodarske investicije ne bodo izvršene, ker je moralo podjetje ob zaključnem računu za leto 1959 kriti izgubo pri kupcih, nepredvidene stroške vozniin, tožb, zamudnih obresti in podobno v skupnem znesku 13,5 milijonov dinarjev. Investicije so bile planirane iz lastnih sredstev.

LIP Predvdvor bo v drugem polletju gradil sušilnico lesa v vrednosti 5 milijonov dinarjev iz lastnih sredstev tako, da bo planirane investicije prekoračil.

TISKANINA. Vzrokov, da je tovarna realizirala v prvem polletju le 14,2 % vseh planiranih investicij, je več. Dolejše je bila v glavnem realizirana gradnja nadzidka predilnice in nabavljanje delna oprema v skupnem znesku 137 milijonov dinarjev, za družbeni standard pa je bilo

vloženih 16,5 milijona dinarjev. — Rekonstrukcija predilnice in oplenitnice močno zaozerala zaradi zunanjetrgovinskih dogovorov, ki še niso zaključeni. — Dinarski kredit v znesku 300 milijonov dinarjev je že zagotovljen. Iste težave imajo pri nabavi strojev za tkalnice.

Tovarna INTEKS je planirala rekonstrukcijo oplenitnice, nabavo razpenjalnega stroja, stavbe in ostalo opremo v znesku 284.820 milijonov dinarjev. Realizirane investicije v prvem polletju znašajo 17,6 %.

IBI je realizirala plan investicij le 3,80 % od skupno predvidenih investicij v znesku 106.040 milijona dinarjev.

ZVEZDA. Iz celotne rekonstrukcije je bilo predvidenih investicij v tekočem letu za 117 milijonov. Podjetje je zaradi pomanjkanja investicijskih skladov politično-teritorialnih enot izpadlo pri delitvi sredstev, vendar predvideva, da bo v drugem polletju del skupnih investicij realiziralo. Zagotovljena ima sredstva za investicijsko opremo za barvanje kodranke preko Jugobanke. Stroje bodo dobili v začetku leta 1961. Glavni problem je prostor, kjer naj bi stali stroji.

Tovarna SPIK ni od planiranih investicij 31,4 milijona din realizirala ničesar.

Podjetje STANDARD je pla-

nirane gospodarske investicije presegle za 11,3 milijona dinarjev (196 %) z nabavo strojne opreme. Zaradi pomanjkanja lastnih sredstev investicije za družbeni standard po predvidenem planu ne bodo realizirane.

PLANIKA je izvršila plan investicij le 26,6 %. Od planiranih 61,1 milijonov dinarjev gospodarskih investicij je realizirala le 12 milijonov za opremo, vse ostalo pa bo izvedla v drugem polletju, ko bo zagotovljen uvozni kredit glede na participacijo od izvoza čevljev. Podjetje ima vložen elaborat za nabavo opreme v vrednosti 20 milijonov din, ki pa še ni odobren. Predvideva, da bo planirane gospodarske investicije do konca leta realizirala. Planirane investicije za družbeni standard (nakup stanovanj) je realizirala 37 %. Te investicije do konca leta ne bodo v celoti izvršene, ker tovarna nima na razpolago zadosti lastnih sredstev za soudeležbo.

ALKA Duplje. Podjetje je planirane investicije izvršilo le z 2,7 % zaradi pomanjkanja deviznih sredstev. Ima zaključeno dobavo za 5 šivalnih strojev v vrednosti 1,3 milijona dinarjev, ki bodo dobavljeni v drugem polletju. Zaradi pomanjkanja sredstev plan investicij ne bo dosežen.

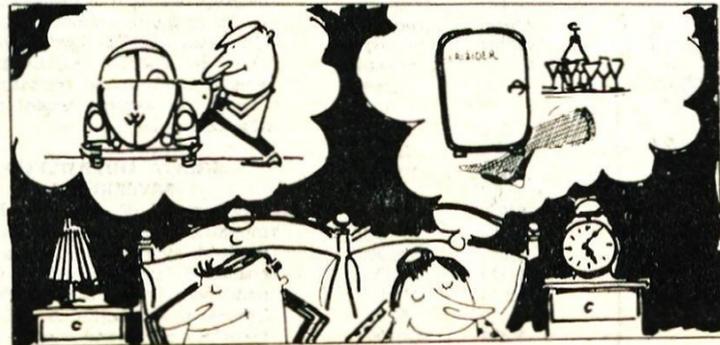
Tovarna gumijevih izdelkov SAVA je plan gospodarskih in

negospodarskih investicij izvršila s 43,4 %. Rekonstrukcija velo in moto plaščev bo izvršena v letošnjem letu; dobavo strojev pričakujejo v septembru. Predvidena rekonstrukcija izdelave transportnih trakov bo izvedena šele v letu 1961 zaradi dolgih dobavnih rokov opreme. Rekonstrukcija in razširitev pnevmatične karne je končana in je obrat od 1. aprila dalje v poskusni proizvodnji.

OLJARICA Britof. Podjetje je nabavilo ekstrakcijsko opremo za 12,1 milijona dinarjev in nekaj ostale opreme, tako da je plan izpolnilo s 35,1 %. Ker je rekonstrukcija rafinerije nujna, so naprave že naročene in bodo dobavljene do konca septembra, montaža pa bo izvršena do konca leta. Z novimi napravami bodo dosegli boljše kvaliteto in skrajšali delovni proces.

GORENJSKI TISK. Podjetje je plan skupnih investicij realiziralo s 46,4 %. Ima naročen stavni stroj in tiskarske stroje, ki bodo dobavljeni v drugem polletju. Predvidevajo, da bo plan investicij v celoti realiziran.

Iz te problematike je razvidno, da imajo podjetja glede realizacije investicij precejšnje težave in da ni posebnih izgledeov, da bi bil letošnji plan investicij v celoti realiziran.

Obveščevalec

mali oglasi

PRODAM
Prodaj avto Opel Olympia v dobrem stanju. Registriran je za leto 1960. Poizve se Sv. Duh 65, Skofja Loka. Ogled od 17. do 20. ure 3070
Ugodno prodam Lambretto LD 125 ccm, tipa 1956 z rezervnim batom. Puštal 65, Skofja Loka 3071
 Zaradi preselitve poceni prodam posteljo, kuhinjsko omaro in mizo. Zglasite se čimprej pri Eržen — Berger, Stražiška ul. 23, Kranj od 16. ure dalje 3072
Prodaj psa ovčjaka, dober čuvaj in žensko kolo. Otoče 1, Podnart 3073
Prodaj moško kolo Puch California s prestavami in otroški globok sportni voziček. Poizve se v trgovini »Merkur«, Kranj 3074
Prodaj kravo 8 mesecev brejo. Kozina Angela, Velesovo 3, Cerklje 3075
Prodaj emajliran Tobijev štedilnik, pomivalno mizo, les za ostrejšje drvarnice. Justin Anica, Kokrica 140, Kranj 3076
Moderno kuhinjsko opravilo, specialno narejeno z ultrapasom, 2 leti staro in nov divan zaradi selitve prodam. Naslov v oglašnem oddelku 3077
Star avto, primeren za predelavo gumi voz (16 col) prodam. Naslov v oglašnem odd. 3078
Prodaj zapravljivček v dobrem stanju. Rupa 15, Kranj 3079
Kitara — solo gibson, električna, ugodno naprodaj v kranjski komisijski trgovini 3080
Poceni prodaj rabljeno kuhinjsko kredenco, predsobno steno, zaboj in stenске like. Gorenjesavska 9, Kranj 3081
Prodaj odlični moped 49 ccm znamke NSU, Štubelj Erna, Planina bl. 3, Kranj 3082
 Dobro ohranjen osebni avto Ballila 508 ugodno prodam. Naslov v oglašnem odd. 3083
Poceni prodaj motorno kolo NSU 200 ccm, starejši tip, registriran, generalno popravljeno. Cena 50.000 din. Ogled vsak dan pri Zupan Francu, Breg 24, Zavoronica 3084
Motor Galeb, odlično ohranjen — s prevoženimi 7000 km, ugodno prodam. Lancovo 27 pri Radovljici 3085
Prodaj vseljivo hišo z garažo v Radovljici — Cesta Svobode 4. Ogled v nedeljo 14. avgusta 3086
Prodaj Mercedes 3-tonski in vrtna vrata. Britof 11, Kranj 3083
Prodaj kuhinjsko pohištvo — novo. Naslov v oglašnem odd. 3109
Prodaj motorno kolo »Vespa« — registrirano in NSU 350 ccm, s prevoženimi 2000 km ter 200 kosov strojne opreme. Cena ugodna. Zamenjam za moped. Studen Jože, Pangeršičeva 6, Golnik 3110

Prodaj motorno kolo Benelli 250 ccm. Langus Jakob, Črničev 6, Pošta Brezje 3112
Prodaj plemenskega vola 400 kilogramov težkega. — Zgornja Besnica 44 3043
Prodaj moško športno kolo. Naslov v oglašnem odd. 2968
Gozdno parcelo, zaraščeno — med Senčurjem in Primskovim, prodam. Naslov v oglašnem oddelku 3113

KUPIM
Kupim bojler za kopalnico na peč. Naslov v oglašnem odd. 3087
Kupim gume za gumi voz 15 col od 600 mm široke naprej ali nov voz brez gum. Lap Franc, Moste 83, Komendo 3088
Enostanovanjsko hišo ali družinsko stanovanje kupim v Kranju — najraje Primskovo. Ponudbe z opisom poslati v oglašni oddelku pod »Vseljivo — plačam takoj« 3089
Kupim motorno kolo od 250 ccm naprej. Naslov v oglašnem oddelku 3090

RAZNO
Preključem blok, št. 44444, izdanega v Komisijski trgovini Kranj dne 5. maja 1960. Zabar Jože, Kranj 3091
Preključem mesečno avtobusno karto Cerklje—Kranj št. 45412 — na ime Brankovič Anton, Cerklje 99 3092
Sprejemem kleparskega vajenca. Antolkovič Mirko, Savska cesta 8, Kranj 3093
Zahvaljujem se dr. Desanki Šaput za uspešno zdravljenje na ginekološkem oddelku in strežnemu osebju za izkazano skrb in nego. Krek Leopold, Širnova 1, Kranj 3094
Avtomobilisti, motoristi pozor! Prevekle za sedeže vseh vrst avtomobilov vam izdelava hitro Milojkovič. Informacije: Gregorčičeva 1, Kranj 3095
Izgubila sem mesečno vozovnico Kranj—Preddvor na ime Stular Marija, Tupaliče 43, Preddvor 3096
V službo sprejemam pridno in pošteno dekle za pomoč v gospodinjstvu. Možnost priužitve v gostinstvu. Gostilna »Lovec«, — Goriče pri Golniku 3097
Sprejemam takoj krojaškega vajenca ali vajenko. Sušnik Ignac, krojač, Jezerska c. 68, Kranj 3098
Preključem mesečno vozovnico Kranj—Besnica. — Pegam Francka, Zg. Besnica 16 3099
Preključem blok št. 40334, izdanega v Komisijski trgovini Kranj dne 13. marca 1959. Praprovnik Anica, Kranj 3100
Preključem mesečno vozovnico Kranj—Preddvor, na ime Rehberger Antonija, Preddvor 18 3101
Turisti in sidnikalne organizacije! Vabi vas turistični kraj Ljubno na Gorenjskem. — Vsa oskrba vam je na razpolago v gostilni Ambrožič. Večje skupi-

ne naj javijo obisk nekaj dni prej 3102
Kuhinjski pomočnici in perica dobe stalno zaposlitev. Ponudbe poslati na Vajenski dom Kranj, Tomšičeva 44 3103
Miren fant, srednjih let, želi spoznati deklo od 25 do 30 let starosti z lastnim stanovanjem v okolici ali mestu Kamnik. Ponudbe oddati v oglašnem odd. 3104
Do 31. septembra 1960 naj dvignejo vse prinešene slike v okvirjenje, premične šipe ali ogledala v popravilo vsi tisti, ki so to prinesli do 30. junija 1960, ker bom po tem času vse stvari razprodal. Colnar Otmar, steklar, Kranj 3105
Honorarno 5 do 6 ur popoldan grem delat v administracijo ali materialno knjigovodstvo. Naslov v oglašnem odd. 3106
Iščem sobo ali stanovanje blizu Kranja. Za uslugo šivam. — Ponudbe oddati v oglašnem oddelku pod »Šivilja« 3107
Izgubila sem zlato uro od blokov na Planini do Primskovega. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na avtobusno postajo Kranj tovarišu Brolihju 3108
 Trgovsko podjetje z odpadnim materialom »Surovina«, Kranj, Jezerska c. 59 sprejme skladiščenika, po možnosti trg. pomočnika. Zglasite se osebno od 6. do 7. ure zjutraj 3062
Sprejememo dekle za vrtna in gospodinjstva dela v Stražišču s 1. septembrom. Naslov v oglašnem oddelku 3066
Občinski sindikalni svet Kranj obvešča vse zanesljive prodajalce tombolskih kart, da lahko dvignejo tombolske karte za prodajo vsak dan od 8. do 13. ure v pisarni Občinskega sindikalnega sveta — nasproti avtobusne postaje. Tombola bo 18. septembra tega leta. — Provizija 8% 3067

objave

IZZREBANE VSTOPNICE na Gorenjskem sejmu
 Uprava »Gorenjskega sejma« sporoča, da so bile v času X. jubilejnega Gorenjskega sejma izdane naslednje številke vstopnic:

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA	
Poročilo o zrebanju, ki je bilo dne 10. avgusta 1960 v Skoplju	
Srečke s končnicami so zadele din	
37240	80.000
91	600
721	4.000
7431	20.000
56501	100.000
25961	50.000
71911	30.000
86071	60.000
99331	100.000
99511	50.000
282611	200.000
394841	200.000
182	4.000
11742	50.000
42212	50.000
81372	80.000
85122	30.000
70442	80.000
73122	60.000
03	800
693	6.000
70833	60.000
14	400
34	400
74	400
94	400
43004	30.000
087394	200.400
156494	3.000.400
633394	2.000.400
5	300
1615	20.300
78495	30.300
400875	400.300
678175	300.300
6	300
31626	50.300
17	2.000
77	1.000
707	6.000
007	10.000
10277	51.000
33937	60.000
43217	50.000
71497	80.000
80587	30.000
405237	1.000.000
613747	300.000
728297	700.000
08	400
38	400
598	4.000
84868	30.000
89108	100.400
90398	30.000
90988	80.000
39	600
11019	30.000
34579	30.000
47919	100.000
48419	50.000
48499	30.000
20879	500.000

žrebane za dobitke sejma vstopnice z naslednjimi številkami:
 24 099 — električni kuhalnik
 08 921 — pletilni stroj
 8 267 — radio aparat
 47 355 — umetniška slika
 06 019 — umetniška slika
 13 900 — radio aparat
 41 207 — šotor za 4 osebe
 53 600 — žensko dvokolo
 39 240 — radio aparat
 5 042 — hladilnik HIMO
 32 647 — moped Colibri

Dne 9. avgusta pa so bile izžrebane za dobitke, ki so jih pripravili razstavljalci sejma, še naslednje številke vstopnic:
 51290, 17460, 44852, 15830, 29970, 54890, 15366, 41824, 37249, 51355, 38718, 36157, 17431, 38744, 44808, 33964, 54986, 50484, 44152, 31078, 54791, 54904, 46629, 29939, 17817, 29918, 517, 51310, 44853, 39817, 44153, 17489, 31095, 51156, 46319, 51675, 15876, 20123, 44899, 42717, 49514, 17332, 37048, 31003, 5973, 49672, 17186, 19320, 17182, 37008, 47594, 22253, 6014, 331.

kine

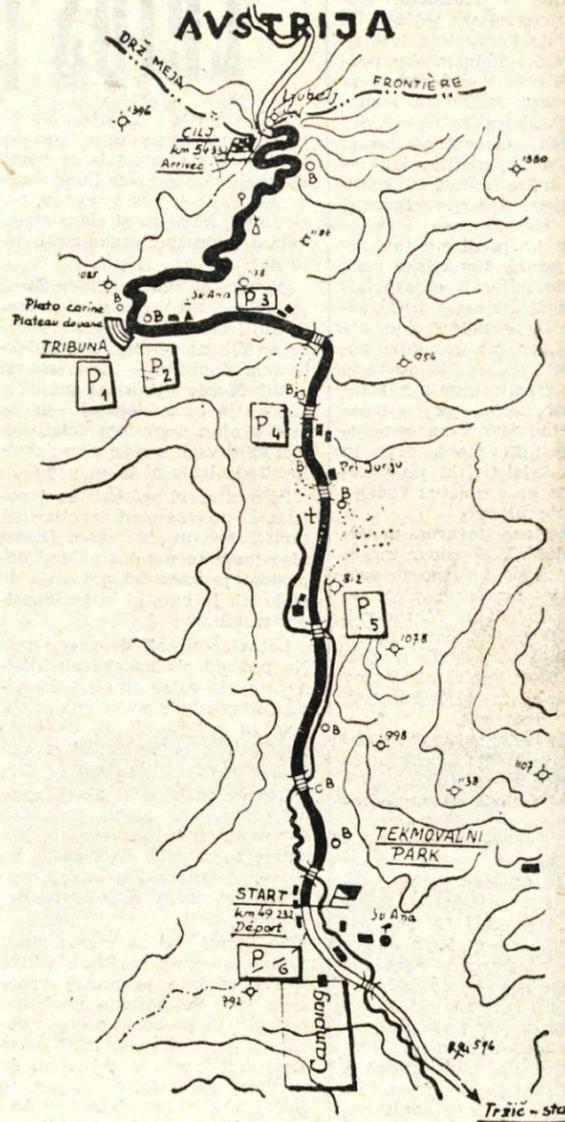
Jesenice »RADIO«: 13. in 14. avgusta angleški barvni film DOKTOR BREZ DELA.
Jesenice »PLAVZ«: 13. in 14. avgusta avstrijski barvni film MOZART.
Bled: 13. in 14. avgusta francosko-italijanski film BREZ DRUŽINE, predstave 13. avgusta ob 18. in 20.30, 14. avgusta pa ob 10., 15., 18. in 20.30.
Ljubno: 13. in 14. avgusta angleški barvni film SMRT NA CESTI, predstave 13. avgusta ob 20. uri in 14. avgusta ob 16 in 18. uri.
Radovljica: 13. in 14. avgusta ameriški pustolovski barvni film OBRACUN PRI O. K. KORALU, predstave 13. avgusta ob 20. uri in 14. avgusta ob 16. in 20. uri, 14. avgusta francoski revijski film TABARINE, predstava ob 18. uri.
Kropa: 14. avgusta ameriški barvni film ŽELJA ZA ŽIVLJENJEM, predstave ob 16. in 20. uri.
Tržič: 13. in 14. avgusta ameriški barvni film ZGODBE IZ MONTE KARLA.

Kranj »STORŽIČ«: 13. avgusta ameriški barvni film VOZOVI NA ZAHOD, predstave ob 16., 18. in 20. uri, matineja istega filma ob 10. uri, premiera ameriškega barvnega filma RISARKA MODELOV, predstava ob 22. uri, 14. avgusta ameriške barvne risanke SERIF IN RAZBOJNIK, matineja ob 8.30, francoski kriminalni film PREKRSEK NA BEGU, predstava ob 10. in 21. uri, ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD, predstava ob 13. uri, ameriški barvni film VOZOVI NA ZAHOD, predstave ob 15., 17. in 19. uri.

Letni kino »PARTIZAN«: 13. avgusta francoski kriminalni film PREKRSEK NA BEGU, 14. avgusta ameriški barvni film KER VETER NE ZNA BRATI, predstave ob 20. uri.

Stražišče »Svoboda«: 13. avgusta ameriški barvni film KER VETER NE ZNA CITATI, predstave ob 18. in 20. uri, 14. avgusta francoski kriminalni film PREKRSEK NA BEGU, predstave

Promet in Ljubelj

Ozka cesta in precejšnja vzpetina sta na vsakoletni ljubeljski prireditvi velik problem za prireditelja, kako urediti promet, da ne bi prišlo do večjih zastojev, ali morda celo nesreč. O prometu je prireditelj, AMD Tržič, tudi letos precej razpravljal in ta problem rešil tako, da bo promet lahko potekal na dan prireditve, 14. avgusta, nemoteno, seveda če se bodo obiskovalci ravnavali po vseh predpisih.

Promet bo od 7. do 11. ure enosmeren, in sicer v smeri Tržič — carinarnica, tekmovalni del ceste pa bo zaprt že ob 10. uri.

Iz objavljene skice je razviden raspored parkirnih prostorov. Avtobusi in tovornjaki bodo parkirali levo od carinarnice (P 1), pod platojem (P 2) je parkirni prostor za motorna kolesa, P 3 je rezervni parkirni prostor za osebne avtomobile in motorna kolesa, pri spomeniku je parkirni prostor za osebne avtomobile (P 4), mopedi bodo parkirali približno na sredini tekmovalne proge (P 5), za kolesa in vse zamudnike pa je parkirni prostor pred startom (P 6).

Razen teh navodil se bodo morali vozniki vseh prevoznih sredstev ravnati po naslednjem predpisu: motorna kolesa in kolesarji bodo vozili skozi Tržič po Proletarski cesti do izteka na cesto II. reda Tržič—Podljubelj, medtem ko bodo vsa ostala motorna vozila lahko peljala nemoteno po cesti II. reda.

ob 14., 18. in 20. uri, ameriški barvni film KER VETER NE ZNA BRATI, predstava ob 16. predstave ob 17. in 19.30.

Naklo: 13. avgusta italijanski film PREKLETA SLEPARIJA, predstava ob 20. uri, 14. avgusta ameriški barvni film BAGDADSKA SIRENA, predstave ob 17. in 20. uri.

Cerklje »KRAVEČ«: 13. avgusta ameriški barvni film JEZ-

DILI SO NA ZAHOD, predstava ob 20. uri in 14. avgusta isti film, predstave ob 17. in 19.30.
Skofja Loka: 13. in 14. avgusta ameriški cinemascope film KORISTEN POSMEH, predstave 13. avgusta ob 20.30, 14. avgusta pa ob 18. in 20.30.
Poljane »SORA«: 13. in 14. avgusta italijanski film BELE NOCI.
Kamnik: 13. in 14. avgusta ameriški barvni film NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU, 13. avgusta predstava ob 20. uri in 14. avgusta predstave ob 17. in 20. uri.

Duplica: 13. in 14. avgusta ameriški barvni film ZELEN OGENJ, 13. avgusta predstava ob 20. uri in 14. avgusta ob 16., 18. in 20. uri.

tržni pregled

V KRANJU
 Fižol 90 din, mleko 30 din, ajdova moka 70 din, ješprenj 70 din, kaša 80 do 90 din, krma 40 kakoši 35 do 40 din, koruza 40 do 45 din, proso 50 din, oves 25 din, krhlji 40 do 50 din, brusnice 250 din, lističke 40 din za liter, korenček 30 do 40 din, sir — skuta 120 din, surovo maslo 560 din, čebula 40 do 50 din, krompir 22 din, sladko zelje 25 do 35 din, 35 do 40 din, kumarice 70 do 80 din, jabolka 40 do 55 din, hruške 60 do 120 din, breskve 120 din, slive 80 din, cvetača 100 din, paradižnik 80 din, kumare 35 do 40 din, kumarce 70 do 80 din, fižol v stročju 70 do 80 din, jedilne buče 20 din za kg, smetana merica 15 din, jajca 22 do 23 din, kokoš 600 do 700 din, piščanci 370 do 450 din za kos.

Podjetje »Avtopromet«, Kranj takoj zaposli 2 strojna ključavničarja

Pogoji: vojašičine prost, triletna praksa, stanovanje za samce preskrbljeno. — Plača po tarifnem pravilniku. — Osebnе prijave sprejema uprava podjetja.

Železarna Jesenice

razpisuje mesto

upravnika tovarniške kazine

visokokvalificiranega v gostinski stroki, po možnosti absolutno gostinske šole z vsaj 5-letno prakso in

kletarja tovarniške kazine

z nepopolno srednjo šolo oziroma kletarsko šolo z najmanj 1-letno prakso

Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja naslovite na Železarno Jesenice — Kadroviski sektor

S sodišča

NEPRAVILNA ZAPOSILITEV

Z novelo kazenskega zakonika je bilo uzakonjeno tudi novo kaznivo dejanje in sicer nepravilna zaposlitev tujih delavcev. Kljub temu pa se nekateri teh predpisov ne držijo. Pred nedavnim sta v zvezi s tem kaznivim dejanjem bila pred sodiščem dva obrtnika iz okolice Kranja. Oba sta razen stalnih delavcev zaposlila še nekaj tujih, zlasti za delo na domovih. Zaradi tega je sodišče enega obsodilo na tri mesece zapora, drugega pa na dva meseca zapora za pogojno dobo dveh let. Oba sta vložila pritožbo na Okrožno sodišče v Ljubljani, vendar sta bili obe pritožbi zavrnjeni in potrjeni sodbi prvostopenjskega sodišča.

KRAJA ODPADLEGA MATERIALA

A.Š. in M. F., doma iz Prekmurja sta konec preteklega leta in letos v začetku delala kot gozdna delavca pri nekem gozdnem podjetju v okolici Tržiča, kjer so urejali gradbe. Pri delu je ostalo več raznega odpadnega materiala, zlasti svinčenih cevi

in bakrenih žic. Del tega sta si prilastila kar ta dva, in sicer A. Š. približno v vrednosti 21.000 dinarjev, M. F. pa v vrednosti 10.000 dinarjev. Oba sta material prodala »Odpadu«. Dejanje sta priznala in sta bila zaradi tega tudi obsodena, A. Š. je bil obsojen na 4 mesece zapora, M. F. pa na 3 mesece zapora, oba pogojno za dobo treh let.

PREJŠNJA KAZEN JIH NI IZUČILA

J. S. in S. T. sta se prav tako znašla pred sodiščem zaradi tatvin in prikrivanja. J. S. je v nekem podjetju v Kranju, kjer je bil zaposlen, vzel raznega orodja in materiala v vrednosti približno 60.000 dinarjev, razen tega pa je vzel tudi nekaj bencina v vrednosti 9000 dinarjev. S. T. je v istem podjetju vzel razni material, ki ga je uporabil pri izdelavi orodja in si ta orodja s pomočjo J. S. tudi prisvojil. Sodišče je oba obdolžena kaznovalo, in sicer J. S. na 4 mesece zapora, S. T. pa na 3 mesece zapora, upoštevajoč kot obtežilno okolnost, da sta bila oba že predkaznovana.

Dve razstavi v kranjskem mestnem muzeju

REVIIJA GORENJSKIH LIKOVNIKOV

Včeraj, 12. avgusta, je bil zadnji dan dveh razstav v kranjskem mestnem muzeju, ki so bile odprte zadnjih deset dni. Čeprav razstav ni več, in se je končala, če tako zapišemo, revija gorenjskih likovnikov, nikakor ne smemo molče mimo tega kulturnega dogodka.

V Prešernovi hiši se je zadnje dni predstavilo kar trinajst amaterjev — likovnikov z Gorenjske; (iz Kranja Brezigar in Resman, iz Zirovskega kota Sedej ter Peternelj ter amaterji jeseniškega društva likovnikov DOLIK Djurič, Krajcer, Tomazin, Erman, Markež, Gluhodov, Modic, Hribernik in Čebulj) ter akademska slikarja iz Kranja Milan Batista in Ljubo Ravnika. Torej trditev, da sta bili obe razstavi v nekem smislu revija, ni pretirana.

Kdo od amaterjev je s svojimi deli najbolj navdušil, je precej težko zapisati, vendar pa moramo ugotoviti, da nekaj del nikakor ne bi smelo biti med izbranimi deli amaterjev. Na nekaterih razstavah gorenjskih amaterjev smo videli že precej boljših stvaritev. Ker pa naj bi bila vsakoletna enkratna razstava gorenjskih likovnikov — amaterjev tudi prikaz ustvarjalnosti na tem področju, bi bilo priporočljivo, da bi v prihodnjih letih bolj realno izbirali dela posameznikov in na razstavi res prikazali tisto, kar na Gorenjskem zmoremo.

Prijeten pa je občutek, ko ima človek pred seboj stvaritve Sedeja, Tomazina, Ermana, Krajcerja in drugih. Čeprav se drug od drugega v načinu upodabljanja bistveno razlikujejo, veje iz

njihovih del notranje doživetje, ki pa je lahko razumljivo tudi za vsakega, še tako preprostega gledalca.

Akademska slikarja, Milan Batista in Ljubo Ravnika, Kranjčanom poznana že iz številnih prejšnjih razstav, sta se obiskovalcem Prešernove hiše tokrat predstavila s povsem novimi stvaritvami. Zanimivo pa je, da sta oba umetnika za zdrnja razstavljena dela iskala motive iz mesta, predvsem iz Kranja. Osnutki za grafiko Milana Batiste so navdse domiselni, z njimi pa se je gledalcem predstavil s povsem novim načinom upodabljanja, kakršnega pri njem Kranjčani doslej še niso imeli priložnosti videti.

Akvareli Ljuba Ravnika (na razstavi jih je bilo 20) pa so tudi tokrat prepričali številne gledalce, da je velik, morda v Sloveniji edini mojster vodene barvice. Vsi akvareli so vznikli iz istega kraja, iz Kranja, zato lahko zapišemo, da se je Ljubo Ravnika tokrat predstavil s dvajsetimi kranjskimi motivi, od katerih ima vsak za sebe tudi svojo zgodovinsko vrednost. Motivi zajemajo predvsem stara, zaprta in temna dvorišča med poslopji starega Kranja. Ta dvorišča pa danes, v najhitrejšem tempu novogradenj, podiramo drugega za drugim, in tako nam bodo akvareli akademskega slikarja Ljuba Ravnika ostali najlepši dokument nekdanjega Kranja.

IVERI

Zanimive izdaje Akademije znanosti SZ

V kratkem bo Akademija znanosti SZ izdala nekaj novih zvezkov Budistične knjižnice. Gradivo za to knjižnico je pričel zbirati in objavljati pred več kot 60 leti Sergej Oldenburg. Prav na njegovo pobudo je Ruska akademija znanosti pričela 1897. leta objavljati zbirko tekstov o zgodovini, kulturi in književnosti severnih budističnih dežel, Kitajske, Mongolije in Japonske. Zbirka obsega sedaj več kot 100 zvezkov, nekateri med njimi imajo še posebno veliko vrednost.

Picasso v Veliki Britaniji

Obširna Picassova razstava v Tate galeriji v Londonu predstavlja izredno velik umetniški dogodek. Veliko priznanja doživlja tudi Roland Penros, ki je odbral in razstavil slike ter uredil zelo poučen ter informativen katalog.

Razstava doživlja edinstven uspeh, saj jo dnevno obišče povprečno 6000 ljudi. Dosedaj je le Van Goghovo razstavo obiskalo 4500 ljudi dnevno. Ta razstava ima veliko možnosti, da dobi priznanje kot najboljša razstava tega stoletja.

Barvne reprodukcije o delu Pierra in Marie Curie

V znani zbirki diapozitivov je franc. komisija UNESCO pripravila tudi zbirko diapozitivov, ki ilustrirajo delo Pierra in Marie Curie — znanih odkriteljev radia. Diapozitivi ponazarjajo tudi pomen njihovih odkritij za nadaljnji razvoj fizike.

FILMI, KI JIH GLEDAMO

Pester spored

Danes smo se namenili spregovoriti še o nekaterih preostalih filmih, ki so bili predvajani v okviru revije filmov ob 10-letnici Gorenjskega sejma.

Po mnogih sijajnih obetih in težkih pričakovanjih amer. filmske komedije v vistavisionu — »Nekateri so za vroče« — lahko danes zapišemo — nič posebnega. — Film še zdaleč ni parodija, še manj farsa in ne vem kaj še, za kar ga je proglasila naša filmska reklama. In mislim celo, da takih tendenc ustvarjalci niti imeli niso. Njihov glavni smoter je bil — zabavati. Bržkone jim je to — kljub izključni situacijski komiki — tudi uspelo.

Le redki so filma z otoka, ki nas razočarajo. To ne moremo trditi o angleškem filmu v vistavisionu »Zdravnik brez dela«. Film na lahokoten način, brez kakršnihkoli pretenzij in z izključnim namenom zabavati gledalce, prikazuje skupino mladih ljudi, njihovo iskanje in vraščanje v družbo. Tokrat se na platnu prvič srečamo s predstavnikmi mlajše in stareše angleške igralske garniture Dirkom Bogardnom, Murielom Pavlovom in Shirley Eatom.

Prav na kratko še o dveh ameriških filmih — o filmu »Strast in ponos« in komediji »Bernardine«. »Ponos in strast« — nič posebnega. Če bi na svetu filmali vse take strasti in zabeležili vse take ponose, bi bilo za normalnega človeka vsekaror preveč. Film nas je kljub bleščečim imenom Frank Sinatra, Sophia Loren, Gary Grant razočaral. Film »Bernardine« pa vzbuja vseskozi občutek, da hoče govoriti o neki višji ameriški mladini, o iskanju te mlade generacije. O mladih ljudeh, ki sanjajo o »tehnikah osvajanja deklet«, vrtoglavo dirkajo z motornimi čolni, se vozijo z avtomobilom na ljubezenske sestanke, ter se zaradi nesrečne ljubezni prostovoljno javljajo k vojakom — preveč ceneno. Če je film imel namen zabavati — ni zabaval; če je hotel nekaj več povedati o ameriški mladini — ni povedal; edina odlika filma — nekaj dobrih pevk.

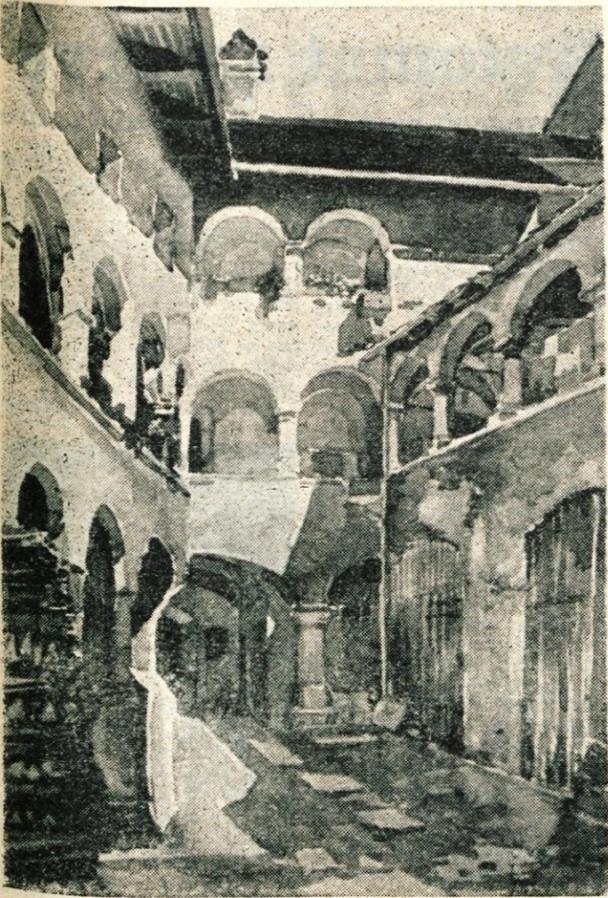
Italijanska kriminalka iz rednega programa — »Prokleta sleparija« nas je lepo presenetila. Ne samo zato, ker se v filmu srečamo z mnogimi velikimi imeni italijanskega filma, ampak predvsem zato, ker je tako odkritosrčno spreovovala o italijanski visoki družbi, o ljudeh mondenege sveta — današnjega Rima. Film je zgodba o dveh mladih ljudeh, ki sta se našla — ona služkinja, on elektri-

čar — denarja za dva premalo! Njena gospodinja ima nakit in ko je zdoma, se mladenič splazi v stanovanje in se z izvijačem loti šatule z dragulji. Medtem se gospodinja vrne — fant jo prosi, naj molči, naj ga pusti oditi... V brezizglednem trenutku jo fant zabode z izvijačem. Toda za umor ni kriv le on sam, marveč družba, okolje, ki ga sili v tako življenje, ga sili, da se peča s postaranimi tujkami, itd. To je jedro zgodbe. O njej pa se niza kopica drugih, ki govorijo o rimski visoki družbi, o podkupovanju, razmerjih s služkinjami, o kleru — skratka to je mala podoba današnje Italije. Film je režiral naš stari znanec, veliki mojster neorealističnega filma Pietro Gerni, ki ga pri nas poznamo po »Zelezničarju« in »Slamnatem možu«.

Z zgodbo o Benny Goodman nismo preveč pozivali naš filmski reportažo. Film bi bil lahko v svojih vrstih dober, če ne bi pred njim videli Fanta s trobento, če ne bi poslušali Gilen Millerjeve muzike in Jolsonovega petja... če... če... Za vse ustvarjalce biografskih filmov, ki smo jih v zadnjem času videli pri nas, moramo reči, da so strahovito nedomiselni, saj so vsi filmi delani po taistem kopitu. Prav gotovo pa grede Američanom sentimentalne zgodbe o majhnih ljudeh, ki so nekaj časa majhni, pa postanejo veliki — po slovesu mislim — dobro v promet. Trgovina je le trgovina. Dobra plat filma — odlična jazz muzika Beny Goodman.

Ob koncu, ko zaključujemo očno filmskega repertoarja zadnjih dni, bi rad spregovoril nekaj še o dveh kratkih domačih filmih, ki smo jih imeli priliko videti in sta govorila o Makedoniji in Hvaru. Snemalci filmov so znali ujeti na filmski trak čudovite pejsaže in jih obenem povezati z našo preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo.

JURE KOBAL

Ljubo Ravnika: PAVŠLERJEVO DVORIŠČE (I)

Tone Tomazin: STARA FUZINA (olja)

Milan Batista: HIŠE IN ULICA (osnutek za grafiko)

GLASBENIH PEDAGOGOV PRIMANJKUJE

Ker ne le na Gorenjskem, pač pa v vsej Sloveniji primanjkuje glasbenih pedagogov za pouk na osemletkah, so v okviru Višje pedagoške šole v Ljubljani odprli lani tudi oddelek za glasbo. V to solo se lahko vpišejo tudi tisti, ki sicer nimajo predpisane predizobrazbe, imajo pa prakso kot na primer pevovodje in podobno.

Dosedanje letošnje prijave za oddelek za glasbo na Višji pe-

dagoški šoli pakažejo kaj slabo zanimanje, saj se jih je doslej prijavilo šele šest. Vzrok temu je verjetno iskati v strahu, da prijavitelji pri sprejemnih izpitih ne bi bili sprejeti, kot se je to zgodilo lani. Da bi se letos temu izognili in da bi čimprej rešili problem glasbenega pedagoškega kadra, je Svet svobod in prosvetnih društev pripravil za letošnje prijavitelje 10- dnev-

ni seminar pred sprejemnimi izpiti, ki se bo pričel po 20. avgustu. Obenem s tem so po vseh krajih Gorenjske začeli z akcijo za prijave, ki bo — tako upajo — uspela. Letos se v to šolo lahko prijavijo tudi učitelji, ki sicer poučujejo na šolah, a bodo izredno študirali na glasbenem oddelku — vse to z namenom, da se čimprej zagotovi dovolj glasbenega pedagoškega kadra za osemletke.

RAZSTAVA BRUNA LENZA

V spodnjih prostorih kranjskega mestnega muzeja bo danes odprta razstava likovnika-amaterja Bruna Lenza iz Münchena. Upravi kranjskega muzeja je dela dokaj znamenitega amaterja posredovala mariborska umetnostna galerija, ki jih je pred kratkim tudi sama razstavljala.

Bruno Lenz, ki je po poklicu solo-violinist v orkestru radia, se bo v Kranju predstavil s sedemindvajsetimi deli v najrazličnejših tehnikah likovnega upodabljanja (risba, akvarel, olje, pastel in grafika).

Za nas ima Lenz posebej pomen kot slikar in risar iz Münchena, mesta, v katerem je študiralo toliko slovenskih umetnikov in se — delno — še kasneje vlako leto vračajo vanj. — Razen osebnih zamisli posreduje nekaj splošne likovne kulture Münchena, mesta, ki je dolgo časa sprejemalo pobude iz znanosti, predvsem iz Pariza, in jih etnočustveno predelala po svoje v značilnem meščansko-kultiviranem ozračju druge polovice prejšnjega stoletja. — Razstava bo odprta do 22. avgusta.

SVET SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA KRANJ

opozarja

vse zainteresirane na razpis Višje pedagoške šole v Ljubljani za vpis rednih in izrednih slušateljev na glasbeni oddelek v šolskem letu 1966/61.

Razpis daje možnost vpisa tudi tistim kandidatom, ki nimajo predpisane izobrazbe, če imajo najmanj štiri leta uspešnega praktičnega dela (pevovodje, instrumentalisti in podobno). Izredni slušatelji so lahko tudi učitelji, ki jih to delo zanima.

Vse informacije o vpisu, štipendiji in ostalih pogojih dobite v pisarni Sveta Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj.

Največ knjig v Sovjetski zvezi in največ filmov na Japonskem

Statistični podatki o socialnih in kulturnih pogojih po svetu

Letna statistika OZN za leto 1959, ki je bila pred nedavnim objavljena, vsebuje razen drugega tudi podatke o številu prebivalstva na svetu. V 8 letih, od 1950. do 1958. leta, se je prebivalstvo povečalo za 359 milijonov. Samo v Aziji (brez sovjetskega dela) se je povečalo prebivalstvo za 216 milijonov.

Evropa je še naprej ostala najbolj gosto naseljen kontinent. Na kvadratni kilometer pride povprečno po 85 prebivalcev; sledi Azija z 59 prebivalci na kvadratni kilometer, Afrika in Severna Amerika 8 do 9 in v Oceaniji le 2 prebivalca na kvadratni kilometer.

Statistični letnik dalje navaja, da se povprečna življenjska doba zadnjih desetletij podaljšuje.

V 9 področjih na svetu živita povprečno dve osebi v eni sobi. V mnogih deželah prevladujejo stanovanja, v katerih živijo tri ali štiri osebe v enem prostoru. V 8 evropskih državah in v 20 drugih področjih povprečno več kot v vsakem dvajsetem stanovanju živijo 3 osebe ali več v eni sobi.

Največja naklada dnevnikov na 1000 prebivalcev je zabeležena v Veliki Britaniji (573 izvodov na 1000 prebivalcev), sledi ji Švedska (462), Luksemburg (431), Finska (420) in Japonska (400).

Največ dolgomeražnih filmov je bilo v letu 1958 proizvedeno na Japonskem (360), v Indiji (295), ZDA (288).

Največ obiska so imele kino dvorane v SZ (3 milijarde 100 milijonov), ZDA (2 milijardi in 200 milijonov), Indija (1 milijarda 400 milijonov).

V letu 1958 je bilo po svetu 350 milijonov radioaparatur ali 123 radioaparatur na 1000 prebivalcev in 76 milijonov televizijskih aparatov. V 1957. letu je bilo le 64 milijonov televizijskih aparatov.

V ZDA imajo največje število radijskih postaj (3717), sledi ji Italija (538). Število televizijskih postaj je tudi največje v ZDA (562), sledita pa ji Italija in Zvezna republika Nemčija.

RTV LJUBLJANA

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED

OD NEDELJE, 14. AVGUSTA DO SOBOTE, 20. AVGUSTA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05., 6., 13., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 13., 15., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

NEDELJA, 14. avgusta

- 6.00 Nedeljski jutranji pozdrav
6.30 Reklame
6.40 Prireditve dneva
6.45 Popevke za nedeljsko jutro
7.15 Sprehod po kartoteki redakcije za narodno glasbo
8.00 Mladinska radijska igra
8.35 Iz albuma francoskih otroških pesmi
8.50 Preludiji, simfonična pesnitev
9.05 Z vedro glasbo v novi teden
10.00 Se pomnite, tovariši...
10.30 Zbori in samospevi Jurija Flajšmana
10.45 Radi bi vas zabavali
11.30 Nočna vožnja od Dubrovnika do Splita
12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I. del
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Za našo vas
13.45 Koncert pri vas doma
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. del
15.15 Reklame
15.30 Melodije srca
15.45 Melodije za vas
16.45 Skladbe Borisa Franka igrajo Zadovoljni Kranjci
17.00 Sto dvajset minut športa in glasbe
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Glasbeni variete
21.00 Športna poročila
21.10 Londonska simfonija
22.15 Ples ob radijskem sprejemniku
23.10 Koktajl pred polnočjo
23.50 Prijeten počitek

PONEDELJEK, 15. avgusta

- 5.00 Dobro jutro
5.25 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 V ritmu tanga
8.25 Počitniško popotovanje od strani do strani
8.35 Odmevi na letošnje mladinske pevske revije
9.00 Zvočni mozaik
10.10 S sprejemnikom na dopust
11.00 Dvospevi iz Beethovnovoga Fidelia
11.15 Naš podlistek
11.35 Skladbe za harfo
12.00 Opoldne z Vaškim kvintetom
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Mirko Sušteršič: Še o prehrani divjadi
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Pesmi in plesi raznih narodov
14.00 Glasbene razglednice
14.30 Prireditve dneva
14.35 Orkestralna suita
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Dalmatinske in hrvatske pesmi
16.00 Naši popotniki na tujem
16.20 Igra violinist Rok Klopčič
16.40 Parada plošč
17.10 Šoferjem na pot
18.00 Operne melodije
18.40 Kulturni globus
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Trikrat deset
20.30 Sonetni venec

- 22.15 Iz naših studiov
23.10 Nočni akordi
23.50 Prijeten počitek

TOREK, 16. avgusta

- 5.00 Dobro jutro
5.10 Po domače
6.30 Reklame
8.05 Jutranji spored solistične glasbe
8.30 Od valčka do cha, cha, cha
9.00 Poje Planinski oktet iz Maribora
9.20 Simfonija v d-molu
10.10 Glasba z Elizajevskih poljan
11.05 V ritmu Latinske Amerike
11.30 Oddaja za otroke
12.00 Iz folklorne skicirke Tončke Maroltove
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Jelka Hočevnar: Zakaj izkopavamo krompir za seme čimprej?
12.25 Pet pevcev - pet popevk
12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Naši pevci v raznih operah
14.10 Komorni zbor RTV Ljubljana
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 V duru in molu
16.00 Listi iz domače književnosti
16.20 Predstavljamo vam znamenite orkestre
17.10 Razgovor z volivci
17.20 Parada plošč
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
18.15 Od plesišča do plesišča
18.50 Človek in zdravje
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Poje zbor primorskih študentov
20.30 Radijska igra
21.38 Divertimento
21.48 Majhni zabavni ansambli
22.15 Popevke se vrstijo
22.40 Jazz
23.10 Nočni komorni koncert

SREDA, 17. avgusta

- 5.00 Dobro jutro
5.25 Po domače
6.30 Reklame
8.05 Črnske duhovne pesmi
8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani
8.35 S sprejemnikom na dopust
10.10 Velike simfonije
10.42 Brandeburski koncert v G-duru št. 4
11.00 Zvočna panorama
11.30 Odlomki iz opere Majska noč
12.00 Baletna suita
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Marta Gosar: Priprava zemlje za obnovo sadovnjakov v sadjarski skupnosti
12.25 Mehiški napavi
12.40 Otroci pozdravljajo
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Nekaj domačih napevov
13.50 Nekaj popularnih melodij iz orkestralne glasbe

- 14.30 Prireditve dneva
14.35 Zabavni potpuri
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Italijanske popevke
16.00 Novost na knjižni polici
16.20 Koncert po željah
17.10 Deset minut iz naše beleznice
17.20 Parada plošč
18.00 Kulturna kronika
18.20 Mali koncert dveh solistov
18.45 Radijska univerza
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Radijska priredba opere Rusalka
22.15 Plesna glasba z vsega sveta
23.10 Igramo za vas
23.50 Prijeten počitek

ČETRTEK, 18. avgusta

- 5.00 Dobro jutro
5.10 Po domače
6.30 Reklame
8.05 Baletna suita
8.30 Naši glasbeni uspehi v preteklem šolskem letu
9.00 Izbrali smo za vas
9.40 Zbor in ansambel Jožeta Vlahovič iz Zagreba
10.10 Od melodije do melodije
11.30 Oddaja za cicibane in pozdravljajo
12.00 Poje ženski vokalni kvartet
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Lojze Hrček: Važnost odbire vinske trte
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Popularne skladbe
13.50 Vedri zvoki
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Violončelist Oton Bajde igra skladbe domačih in tujih avtorjev
16.00 Iz svetovne književnosti
16.20 Kopalcem v zabavo
17.10 Pedeset minut turizma in melodij
18.00 Iz oper, ki jih malo poznamo
18.30 Sport in športniki
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
20.50 Novi prevodi iz Lermontova
21.30 Iz Schubertove skicirke
22.15 Znani pevci zabavne glasbe
22.40 Moderna plesna glasba
23.10 Nočni koncert

PETEK, 19. avgusta

- 5.00 Dobro jutro
5.25 Po domače
6.30 Reklame
8.05 Trije orkestralni operni odlomki
8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani
8.35 Iz filmov in glasbenih revij
9.00 Glasbeni variete
10.10 Preludiji za klavir
10.40 Od popevke do popevke
11.00 Kvintet Potepuhi
11.15 Naš podlistek

- 11.35 Simfonieta
12.00 Dobra volja je najbolja (spored pesmi za otroke)
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Jože Spanring: Krmni ozimni dosevki
12.25 Pisani zvoki z orkestrom Michael Jaky
12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Melodije po našem okusu
14.30 Prireditve dneva
14.35 Arije iz Puccinijevih oper
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Zbor RTV Ljubljana p. v. Zlatiča
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Parada plošč
17.10 Razgovor z volivci
17.20 Koncert za klavir in orkester št. 1
18.00 Ciganski napevi
18.15 Lovski kvintet godbe LM
18.30 Iz naših kolektivov
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Zabavni orkester Roberto
20.15 Tedenski zunanje-politični pregled
20.30 Balet skozi desetletja
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 Od comba do big banda
23.10 Deset minut z orkestrom Eddia Barcelaya

SOBOTA, 20. avgusta

- 5.00 Dobro jutro
5.10 Po domače
6.30 Reklame
8.05 Dunajski valčki
8.20 Pionirski tednik
8.40 Mala suita za violo in klavir
9.00 Zbor France Prešeren iz Kranja
9.20 S sprejemnikom na dopust
10.10 Od tu in tam
11.30 Družina in dom
11.40 Vesela godala
12.00 Narodne pesmi ob spremeljavi harmonike
12.15 Kmetijski nasveti - Pavla Janež: Iz kmetijskih posestev ljubljanskega okraja
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Domači zvoki
13.50 Od arije do arije
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Istrska suita
16.00 Na platnu smo videli
16.20 Kopalcem v zabavo
17.10 Parada plošč
18.00 Poje ljubljanski komorni zbor
18.20 Pozdrav z gora
18.45 Okno v svet
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Od Ribnice do Rakitnice... (narodne in domače viže)
20.25 Sobotni mozaik
Jugoslovanska RTV v poletnih mesecih nima svojega televizijskega programa, zato prenaša le oddaje tujih televizijskih postaj.

ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

Avtomat za črve

Prvi avtomati prodajajo tudi živo vabo za ribo

Prve avtomate so začeli izdelovati v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Sprva so ljudje spuščali v avtomate kovance samo za čokolado, potem pa so se zvrstili razni osvetojuči bonboni, žgani mandeljini, potem knjige, železniške vozovnice itd. Dandanašnji človek se oskrbi iz avtomata malone z vsemi manjšimi potrošnimi predmeti od žepnih robcev in ženskih nogavic do srajc, gumbov, cigaret in žganih pijač, britvic, sadja in leptolnih pripomočkov. V začetku tega stoletja so bili živilski avtomati velika moda. Ljudje so spuščali kovance v rezo in si postregli z juho, mesom, prikuho in hladnim pivom, le čašo je bilo treba nastaviti pod pipo.

Na poti k rečnemu ali jezerskemu bregu vrže ribič v avtomat določeno kovanec in dobi školico z ducatim živih črvov. Seveda pa je morala družba, ki si je omislila te avtomate, najeti tudi lovca na črve. Kupčija baje tako cvete, da razmišlja trgovska družba celo o uvozu živih ribiških vab. In potem za pot domov pri nespretnih ribičih tudi ribe, ki jih bodo lahko pokazali doma kot plen...

Znani angleški igralec Laurence Oliver je sprejel žensko vlogo v dobrodelni predstavi »Noč s stotimi zvezdami«, v kateri sodeluje skupno z igralcem Kennethom Moorom. Na sliki: Laurence Oliver v svoji neobičajni vlogi

V večini dežel boče trgovina postreči iz avtomata kupcem tudi ponoči in ob praznikih, ko so prodajalne zaprte. Nizozemska je ena izmed redkih dežel, kjer ne marajo takih avtomatov in na vse mogoče načine preprečujejo njihovo uvedbo. Oblasti pojmujejo avtomate kot »prekrešek proti predpisom o času poslovanja«. Prepovedano je polniti avtomate izven običajnega delovnega časa, pa čeprav gre za pokvarljivo blago, na primer za obložene krabke. Vse mogoče pa ponujajo avtomati - v najnovejšem času celo črva za športne ribiče - seveda v ZDA. Klimatične naprave vzdržujejo v avtomatu primerno temperaturo, tako da so žive ribiške vabe preskrbljene tudi s te plati.

Francozi v številkah

V Franciji stopajo v zakon čedalje mlajši ali pa starejši ljudje, ugotavlja francoski statistični zavod. Podatki kažejo, da so se v zadnjih petih letih poroke med zakonci, stari do 18 let, povečale za 81 odstotkov, poroke med osebam, ki so prekočarile 60 let, pa za 33 odstotkov. Na drugi strani so poroke med ljudmi v starosti od 30 do 40 let vedno bolj redke, tako da se je v istem obdobju število porok v tej starosti zmanjšalo za 23 odstotkov.

tujec, v letu 1948 je bilo takih zakonov 9200, leta 1951 jih je bilo 7200, leta 1954 samo 6100, leta 1958 pa komaj še 5500. Hkrati dokazujejo statistični podatki, da v Franciji narašča število rojstev in da je vedno več zakonov z dvema, tremi ali več otroki. Posebno slednji podatek je zanimiv, saj je znano, da je - po mnenju nekaterih sociologov - francoski narod začel »izumirati«. To so utemeljevali s tem, ker je bilo v Franciji vedno več zakonov s samo enim otrokom ali celo brez otrok.

Milijon za brazgotino

Sonja Silver, popularna pariška zvezda strip-teasa, je dobila pravdo proti kirurgu, ki jo je tako operiral, da ji je ostala na trebuhu brazgotina. Sodišče je spoznalo kirurga za krivega in ga obsodilo na milijon frankov odškodnine.

PREIZKUŠNJA NOVEGA ZDRAVILA PROTI GRIPU

V britanskem državnem centru za borbo proti nalezljivim boleznim v Portonu preizkušajo novi preparat, imenovan Interferan, s katerim bi se lahko preprečila gripa, otroška paraliza, koze in ošpice. Novi preparat preprečuje razvoj virusov in zdravniki Mediceinskega sveta za znanstvena raziskovanja so ga že preizkusili z uspehom. Ako bo sedanja preizkušnja pokazala toliko uspeha, kolikor ga pričakujejo, se bo preparat pričel komercialno izdelovati v centru v Portonu. Interferan je odkril dr. Alick Isaacs pred tremi leti med časom svojega eksperimentalnega dela v Nacionalnem inštitutu za medicinska znanstvena raziskovanja.

Pred nekaj leti je prišla plesalka h kirurgu in se pritoževala, da njen trebuh pričinja izgubljeni prvotno obliko. Zdravnik ji je predlagal plastično operacijo, ki pa, kot kaže, ni uspela: na trebuhu je ostala grda brazgotina, tako, da se Sonja ni mogla več slačiti pred občinstvom. Sodišče ji je najprej prisodilo 300 tisoč frankov odškodnine, toda plesalka, ki je zaradi brazgotine morala prekiniti svojo slačično kariero, se je pritožila in prizivno sodišče ji je priznalo milijon frankov odškodnine.

DVAJSET LET S ŠIVANKO V MOZGANIH

V sovjetskem mestu Sverdlovsku so operirali vojaka, ki je skoraj dvajset let trpel zaradi glavobola in omedlevice. Zdravniki so končno s pomočjo rentgena ugotovili vzroke bolezn. Vojak je imel v možganih zabodeno navadno šivanko. Domnevajo, da je šivanka prišla v vojakove možgane že v rani mladosti.

ELEKTRIČNA KOKOS

Poleg mnogih ostalih avtomatov je angleško mesto Littlehampton dobilo še enega, ki ga je izdelal nek posestnik. Ta posestnik se ukvarja predvsem z živinorejno in je dolge mesece premissljeval o tem, kako bi poenostavil prodajo jajc. Spomnil se je na avtomat za prodajo jajc. Zdal ta njegov izum že visi na littlehamptonkih ulicah. Potrebno je spuščati skozi odprtino le kovanec in avtomat še v istem trenutku »znes« 6 svežih jajc.

Samo ena na svetu

- V vrsto matematikov in filozofov starega veka prištevajo tudi eno ženo, Grkinjo - Hipatijo. Živela je v Aleksandriji. Bila je poznana kot najbolj pametna žena četrtega in petega stoletja pred našim štetjem. Vsekakor je zanimivo, da je vozni red prvega umetnega ruskega satelita delala žena - tovarišica Masevič. 22-letna Hisami Mano je bila prva japonska diplomatka. Ana Stadler je prva Nemka, ki je dobila francosko odlikovanje Legije časti za veliko požrtvovanje in pomoč Francozom v strašnem taborišču Dachau v času vojne.

To in ono o draguljih

Največji diamant, ki so ga kdajkoli našli, je tehtal neobdelan 3106 karatov, to je nekaj več kot pol kilograma. Našel ga je kapitan M. F. Wells 26. januarja 1905. leta v rudniku Premier v Pretoniji (Južna Afrika). Diamant je dobil ime »Cullinan« po predsedniku družbe, ki je bila lastnik rudnika.

»Asriška zvezda I.« je največji brušeni diamant na svetu in je del »Cullinana«. Ta diamant ima 530 karatov in je na njem izbrušenih 74 ploskvic, vdelan pa je v angleško vladarsko krono. Največji obarvani diamant na svetu je 44-karatni svetlomodri »Hope«, ki so ga 1642. leta našli v rudnikih Killura. Smaragd je zeleni beril. Dostej največjega so našli v rudnikih na Uralu in je imel neobdelan jajčasto obliko; dolg je bil 38, debel pa 25 centimetrov. Največji brušeni smaragd hranijo v Avstriji in tehta 2680 karatov. Safir je korund modre barve. Dostej največjega - tehtal je 1938 karatov - so našli v nekem rudniku v Burmi.

»Zvezda Indije« je največji brušeni safir na svetu. Našli so ga na Ceylonu, sedaj pa ga hranijo v Nacionalnem zgodovinskem muzeju v New Yorku. Tehta 563 karatov.

ŠKOT v helikopterju

V Edinburghu na Škotskem je Mac Macferson sedel v helikopter, da bi se prvič vozil. Za pol ure vožnje je plačal dva šilinga. Po desetih minutah vožnje je helikopter trčil v vrh nekega drevesa in strmoglavil na zemljo. Pilot je v tej nesreči umrl. Mac Macferson pa se je po dveh urah hoje nepoškodovan vrnil na letališče in zahteval, da ga drugi helikopter pelje še prestolnih 20 minut, ki jih je že plačal.

MIHA KLINAR

ŽARA S PEPELOM

Krematoriji bi vendar nenehno ne goreli. Res je, da ljudje umirajo v taboriščih, toda v taki množini, da bi krematoriji morali nenehno goltati in sežigati človeška trupla, se ji zdi nemogoče.

— Tovarna je, tovarna, — jo v tej veri utrjujejo misli. Tovarna, kjer bodo delali.

— A kakšna? — bi rada uganila po neprijetnem vonju, ki ga širi dim, viseč nad taboriščem.

— Tovarna kleja?
— Tovarna roženine?
— Tovarna gumbov?
— Morda usnjarna?

Ugiba. Samo ugiba. Noče verjeti, da veje ta neprijetni in odvratni dim iz edine tovarne, ki je v tem taborišču, iz tovarne človeškega pepela...

— Ne. Nemogoče...
Ne verjame. Raje ugiba, dokler je nevidna veriga ne potegne za drugimi, številko za številkami... Da, številko! Zdaj ni več človek s človeškim imenom in primkom. Zdaj je samo še številka. Sužnja. S številko zaznamovana sužnja, ena med sto tisočimi, ki se pomika, priklenjena na nevidno verigo in doživlja prve vtise taborišča. Vjedajo se vanjo bolj boleče od tetovirane igle in puščajo v njej neizbrisno podobo...

Gola ženska telesa. Skupina mladih Judinj, ki so jih izločili iz skupine, mora ležati na nekem odru z razkroženimi nogami. Obrazi jim rde od sramu in ponižanja. Dva esesovca hodita počasi ob vrsti golih deklet. Lepa mlada telesa jima ne vzbujajo poželenja. Hladno jih opazujejo. S policijskima gumijevkama se dotikata dekliških spolovila.

— Lauter Jungfrauen, same device, — govoriata.
Angela odmakne pogled. Ne more gledati, ko jih esesovca z gumijevkama razdevičujeta. Kriki dekliških glasov ji trgajo srce...

Zdaj je sama gola. Njeno telo je še vedno prožno in lepo. Le podplutbe na plečih in bokih pričajo o nečloveških udarcih. Prinesla jih je seboj iz Begunj.

Angela poveša sive oči. V srečo jo razjeda ponižanje. Oddaja obleko, v kateri je prišla. Nekdo narekuje zapisovalki kos za kosom z vso nemško natančnostjo.

Vrsta golih teles se pomakne naprej. Angeli udari v nosnice smrad po umazanem in mastnem petroleju. Strese se, ko jo čopič oplazi pod pazduhami in v medstegnju. Nekdo jo porine na stol. Kodri njenih svetlih las odpadajo pod škarjami. Frizerski aparat jo ostrize do gola. Ob pogledu nanj se nehoti spomni moža; bil je frizer; zdaj je že dve leti v Buchenwaldu...

Gola oblači umazane in smrdljive taboriščne cunje. Ne ve, da so jih komaj slekli z mrtvih pred krematoriji. Bose noge zdrsrnejo v nerodne lesene cikle. Spreved se pomakne naprej.

Zemlja pod koraki poje kakor bobni za mrliškim sprevedom. Od nekod se trgajo kriki. Grede mimo barake, podobne velikim krstom. Vrata se odpro. Kakor da bi se odprli grobovi, stopajo iz barake okostnjaki.

— Revir, — zašepeta neka jetnica, premeščena iz Rawensbrücka.
Ne poznajo še te besede. Kljub temu pa jih mravljinčji groza ob pogledu na žive okostnjake.

— Kakor v starih baladah, ki jih je kot otrok prebirala, — razmišlja Angela... Opolnoči se grobovi odpirajo in ob luninem svitu vstajajo mrličji iz grobov.

Tako je brala nekoč, potem pa vso noč sanjala o strašnih prikaznih, dokler se ni vsa prepotena od groze s krikom prebudila... Tudi zdaj bi zakričala. Strah jo je teh senc ob svitu reflektorjev. Pa ne more zakričati. Elegantni bič lepe paznice zasika in jo udari, ko je klecnila in za hip obstala...

Nevidna veriga vleče žalostni spreved. Tla pod nogami, obutimi v lesene cikle, odmevajo v ritmu pogrebne koračnice. Obrazi pogledujejo iz barak, oživel okostnjaki iz starih balad. Teško jih je razločevati. Vsi so si tako zelo podobni, kakor da bi bili izoblikovani po istem modelu. Enaki so si kakor stroji, izdelani serijsko na tekočem traku; razlikujejo se samo po številkah in po tem, da so eni bolj, drugi manj izrabljeni, vsi pa obsojeni na sužnjstvo, dokler se ne bodo popolnoma izrabili, dokler bodo vzdržali, dokler bodo lahko delali, dokler jih ne bo razjedla rja. Potem jih bodo poslali v peč kakor staro, obrabljeno in zarjavelo železje. Toda železo se pretopi in se lahko prerodi v nov stroj, človek pa zgori v brezlično peščico pepela, ki jo raznese veter ali pa se spremeni v zemljo brez sledu.

Gole mlade Judinje, ki sta jih esesovca na odru tako nizkočno ponižala, tečejo mimo.

— Schnell, schneller! — sikajo povelja in biči. Psi volčjaki se zaganjajo vanje. Njihovi ostrji zobje, naščuvani na judovsko kri, se zajedajo v gola telesa. Neko dekle, komaj odraslo otroštvu, se je zgrudilo pod pasjim ugrizom. S krvavečim vratom je obležala na tleh in se z nemočnimi rokami otepal visokega črnega volčjaka, pohlepneža na njeno kri. Potem pa so njene roke nenadoma omahnille.

— Marsch, weg! — je zaklical esesovec in izvlekel revolver. Pes je obstal. Pok revolverja. Rdeči curek krvi, razlit po rjavkastih polti, Negibno, mrtvo telo.

— Aufräumen!
Angela zatiska oči. Noče gledati. Potem začuti udarec. Bliškavica ji odpre oči. Esesovska paznica ji grozi s pištolo. Noge v lesenih coklah se premakneje same od sebe in po taboriščih tleh udarjajo s koraki drugih grozljivi pogrebni marš.

— Schnell, Schneller, — priganjajo esesovci med laježem psov mlada gola judovska dekleta, komaj odrasla otroštvu, dokler jih ne zaustavijo pred neko barako.

— Zadušili jih bodo, — zašepeta ženska poleg Angele, tista, ki so jo premestili iz Rawensbrücka.

Angela je ne razume. Samo začudeno jo pogleda.

— V plinskih celicah jih bodo umorili, — reče tista iz Rawensbrücka glasneje. Nemka je. Nemško govori. Zaznamovana je s političnim znakom. Socialistka? Komunistka? Kdo ve koliko let že okuša taborišča, da vse ve.

Angela še vedno začudeno gleda, kakor da ženske ni razumela. Zato jo je pa razumela lepa plavalasa esesovska paznica. Njen lep obraz se je ob jetničnih besedah peklensko spremenil. Lepota je na mah splahnila z njega. Nekaj zverinskega je planilo vanj.

— Was hast du gesagt? Kaj si rekla?
— Nič, nič, — plaho odgovori jetnica.
Oplazi jo bič. Nato jo esesovska paznica potegne iz vrste.

— K Judinjam! — ji ukaže.
Jetnica okamenl.

— K Judinjam! — ponovi paznica. — Komunisten und Juden müssen ausgerottet werden...

Komunisti in Judje morajo biti iztrebljeni.

Angela gleda za nemško jetnico, ki jo je esesovska paznica iztrgala iz vrste in jo gnala z bičem med gola judovska dekleta. Kako čudno se odraža stara jetnica, oblečena v jetniške cunje, od mladih golih Judinj, ki se že pomikajo v barako, druga za drugo, ne vedoč, kam grede. Samo stara jetnica ve. Ve iz Rawensbrücka in kdo ve iz katerega taborišča še, ki jih je prej ko ne okušala že od zmage nacizma v Nemčiji, od zmage pred desetimi leti. Zdaj se bo v plinu med Judinjami končala njena pot.

Angeline misli so vedno bolj tope. Duši jih odvratni vonj, ki visi nad taboriščem.

— Tovarna kleja?
— Tovarna roženine?
— Tovarna gumbov?
— Morda usnjarna?

Kaj pa radovednost?

Ko o znanstveniku ali izumitelju pravimo, da je to človek, ki ga vse zanima, s tem izražamo svoje spoštovanje. A ko to isto lastnost opazimo pri svojem otroku, največkrat slabe volje vzkliknemo: »Koliko časa mi še ne misliš dati miru s temi svojimi vprašanji!« Pri tem niti najmanj ne pomislimo, da je radovednost zelo dobra lastnost in če jo le dobro usmerimo, zelo

Se pojma nimate, kaj vse sem slišal o vas, o vaših mačkah, o vaših metli...

vpliva na razvoj našega malčka. Otroek je radoveden že v prvem letu svojega življenja. Zanima ga vse neznano v okolju. Prav zaradi te lastnosti se otrok razvija in spoznava bitja in predmete okoli sebe, zanima pa se tudi za vse, kar se v prirodi njega govori. Če otrok ni radoveden, je njegov razvoj veliko bolj počasen, večasih celo duševno zastaja za svojimi vrstniki. Zato je, čeprav se to malo čudno sliši, pri otroku potrebno še razvijati željo »da zve vse«, še posebno pa ga ne smemo odriniti, če že sam to poizkuša.

Seveda je zelo utrudljivo od jutra do večera odgovarjati na najrazličnejša vprašanja, vseeno pa je to treba storiti, ker ste vi njegov prvi učitelj in vaša dolžnost je, da mu nudite osnovne pojme o vsem, kar lahko razširi njegovo obzorje. Potrudite se, da mu na vsako vprašanje daste pravičen odgovor. Če tega res ne morete takoj storiti, enostavno recite: »Vprašaj me to jutri,

imela bom več časa in ti bom razložila.«

Od staršev zavisi še nekaj, in sicer ali bo ta radovednost postala vrhuna njihovega otroka, ali se bo sčasoma spremenila v neolikanost in indiskretnost. Do tega pride, če roditelji v otrokovi prisotnosti opravljajo sosedje, prijatelje, sorodnike in ne pazijo, da ne bi govorili tudi stvari, ki niso primerne otrokom. Ni dovolj otroka samo napoditi iz sobe, ker bo takrat, gnan s še večjo radovednostjo, prisluškoval pri vratih in kupal

»Ali sedaj veš, kaj je to otož?«
»Ne očka, ne vem.«

skozi ključavnico. Postavljal bo neprimerna vprašanja, ki bodo starejši spravljal v veliko zadrego pred gosti. Skratka, delo bo vse, kar drugače izredno dobro lastnost spremenil v eno najbolj grdih napak.

Kdo je temu kriv?

Mislite, da je preprosto imeti deset mesecev starega sina? Kje pa! Še vedno je treba prati plenčke, pitati ga je treba in prenekatera žlica kašice gre za vrat, pri tem mu je še treba pomagati, ko je tako nemiren. Rad hodi, a skratka, s tako majhnim državljanom je dela na pretek. Toda so še druge stvari. Ko je poizkušal prve korake, sem žla v trgovino s čevlji. »Prosim za take in take čevljiček!« »Nimamo,« sem slišala tolikokrat, kot je v Kranju trgovin. O pač, pri Gorenjki sem videla po velikosti primerne opanke, ki pa za nesigurno nogico niso primerne, da ne rečem — škodljive. Res je, vsi otroci so obuti, ampak skoraj vsi imajo za nekaj številke prevelike čevljičke.

Isto je bilo s blačkami, črtastimi majicami, puloverčki, mikimajicami... No, nekatere stvari sem le staknila: kratke bombažne blačke (navarнице brez gumbov), belo majico, ki se na hrbtu zaveže (brez trakov), rdečo črtasto maico za starost dveh let (najmanjše majice imajo temnomoder, vijoličaste in temnozeleno črte), pri kateri rob okrog vratu na dolžini 6 cm sploh ni bil pršit. Bila sem zelo razočarana, vendar še vseeno upam, da v kontekstjskih obratih ne merijo storilnosti samo s številom.

Vsak otrok, vsak odrasel človek je enkrat star tudi 1 leto, zakaj naj bi potem malčke tako zapostavljali? Povojna leta, ko smo vsako pomanjkanje lahko opravičili, so za nami, a kaj naj rečemo na večni »nimamo« sedaj, ko se že ponašamo z založenimi trgovinami in z bogatimi asortimanom. —ča

Svetujemo vam

— Dobra gospodinja ne skrbi samo za lep zunanji izgled sobe, ampak želi, da je urejeno tudi tam, kjer to gostje ne morejo opaziti. Ničesar ni, ki bi naredilo za perilo lepše okolje in dajalo omari bolj urejen videz, kot je preoblečena notranost. Za preobleko uporabimo drobno vzorčasto blago pastelnih barv. Vsak družinski član ima lahko svojo barvo. Blago napnemo na kartone ali na ustrezajoče okvirje in pritrudimo v omaro z majhnimi žeblički. Po stičnih robovih pršimo okrasno vrstico. Delo in izdatek nista prevelika, saj je učinek res izreden in bo nanj ponosna še tako zahtevna gospodinja.

— V časopisih gotovo velikokrat zasledite nasvete in recepte, za katere mislite, da bi vam utegnili kaj koristiti. No, preden pridete do tega, jih že kam založite. Če nimate prav posebno lepo izdelane notranjo-

sti kuhinjske kredence, vam svetujemo, da na notranjo stran vrat nalepite vse, na kar naletite v časopisih in mislite, da vam bo koristilo. Ko bodo vrata polna, jih lahko premažete z brezbarvnim lakom, da bo mogoče vrata tudi oprati.

Meso se zadnje čase tako hitro draži, da si skoraj ne utegnemo več sproti zapomniti cene. Vedno bolj čudno se nam zdi, če vidimo v mesnici gospodinj, pred katero kopiči mesar večje zavitke z mesom. Pa vendar smo še pred leti pojedli nič koliko zrezkov in kuhali juho kar iz več kilogramov mesa naenkrat.

Tudi naši jedilniki polagoma dobivajo pravilno obliko, le škoda, da so nas k temu morale prisiliti šele cene. Znano je namreč, da v zapadnoevropskih državah dobi za kosilo vsakdo le majhen košček mesa; v Franciji, Švici in drugod velja za višek neolikanosti, če si kdo vzame dva zrezka. Ne pozabimo, da že manjši košček mesa lahko zadovolji vse potrebe človeškega organizma po živalskih beljakovinah. Ne živimo za to, da bi jedli, ker jemo zato, da živimo!

Mogoče boste pripravile vašim družinskim članom dobro mesno jed, ki je okusna, lepa in ne preveč draga. Morda vas bo ta ideja rešila tudi iz zadrege ob nenadnem obisku, ko boste iz manjše — samo za vašo družino pripravljene — količine mesa, lahko naredili pečenko za več oseb.

Naredite zmes kot za polpete,

Bodimo ekonomični!

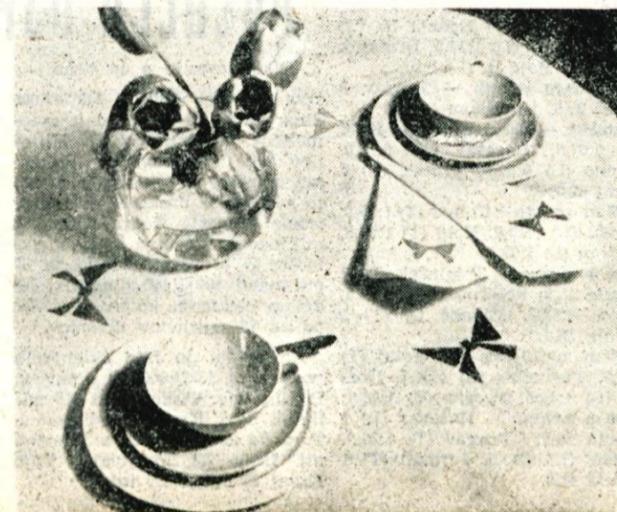
lahko dodate kakšno jajce več. Na dobro pomokani deski oblikujte kvadrat, nanj naložite olupljena trdo kuhana jajca, zavijte kot klobaso in pecite tako

dolgo kot pečenko. Ta klobasa se zelo lepo speče v svinjski mrežici. Pečeno razrežite in garnirajte skupaj z zeleno in paradiznikovo solato.

MODA

Za prehodne dni enostaven a lep volnen komplet z belo bluzo, ki ima malo daljše rokave od jopice in velik ovratnik.

Prilagodimo se času

Ze samo s tem, da so okorne in velike jedilne mize zamenjale lahke mizice, ki ustrezajo sodobnemu načinu življenja, je nujno, da se je spremenil tudi ostali dekor. Težke vaze so zamenjale majhne steklene posodice, dragocene vezene prte, ki so jih pridne roke izdelovale dolge mesece, pa enostavni ce-

neni prtički. Zelja po praktičnosti je izpodrinila bele prte, ki se sedaj pripravljajo samo za najsvetlejšo priljubljenost. Zamenjali so jih platneni prtički živahnih ali pastelnih barv, ki so vedno okrašeni z enostavnimi okrasi, ki jih je moč izdelati v nekaj urah.

Na sliki: miza, pokrita s platenim prtom, po katerem so tu pa tam nametane aplikacije v različnih barvah, n. pr. na svetlomodri podlagi rdeči, beli, modri metaljčki, ali beli in pa modri v različnih odtenkih itd. Tak prt prav posebno hitro izgotovimo s strojem za entlanje.

ZA KUHNJO TELEČJA JETRA, PRIPRAVLJENA KOT DIVJACINA

Vzemi 30 do 40 dkg telečjih jeter, poper, malo moke, 4 dkg masti, nekaj brinovih jagod, štiri žlice smetane, vodo ali kostno juho in sol.

Jetra zrežemo na pol cm debele koščke, jih popoprano, povahljamo v moki in hitro opečemo v vroči masti. Nato dodamo strte brinove jagode, smetano, prilijemo nekaj vode ali kostne juhe in nekaj minut dušimo, nakar jetra posolimo in takoj serviramo.

DROBNE ZANIMIVOSTI

V Madžarski izdelujejo živilo, ki ima okus mesa, a je izdelano pretežno iz mleka. Zelo je hranljivo in se more pripravljati na več načinov.

Priljubljena jed na otoku Java se imenuje pagoda. Sestavljena je iz sloja krompirja, sloja perutnine, kumaric, ribe, jeter in spet sloja krompirja.

Neka kitajska restavracija v Hong Kongu ima na svojem jedilniku stalno točno 12 riževih jedi, ki so pripravljene z mesom, ribami, zelenjavo ali s sadjem.

Japonci poznajo več kot 200 ribjih jedi. Japonci pojedjo povprečno največ rib na svetu. — Letno nalovijo 4 in pol milijona ton rib, predvsem morskih.

Ugledna pariška restavracija tiska jedilnik, na katerem je poleg imena tudi slika jedi v naravni barvi. Pravijo, da so gostje izredno zadovoljni.

Ameriška industrija konzervira okoli 14.000 prehranskih artiklov: jedi, peciva, sadja, zelenjave in tako dalje.

V Holandiji že nekaj let izdelujejo sir v prahu. Ko se ta prah pomeša z manjšo količino vode, nastane kaša, ki ima isti okus in isto hranljivo vrednost kot rdeči holandski sir.

»Pivo za žene« se imenuje nova vrsta piva, ki se izdeluje v Zahodni Nemčiji. Ne vsebuje niti najmanj alkohola, a ima isti okus, vonj in barvo kot pravo pivo.

IX. Evropski kriterij penjačev

Pokal za Jugoslovane

V sredo, 10. avgusta, je bilo na letališču v Lescah spet vse živo. Iz treh držav, in sicer Sovjetske zveze, Zahodne Nemčije in Jugoslavije so se zbrali tekmovalci na IX. Evropskem kriteriju penjačev, ki so v petih urah preizkušali svoje modele penjače za točke. Tekmovanja pa se iz neznanih vzrokov ni udeležila reprezentanca CSR, medtem ko so Jugoslovani nastopili z dvema ekipama. Zanimivo je, kako poteka to tekmovalje. Kot smo že omenili, tekmovalje traja 5 ur. Vsaka ura pa se šteje za turnus. Tako mora vsak tekmovalce obvezno startati petkrat, to je vsak turnus enkrat.

Kako se ocenjuje? Časomerilci merijo čas od takrat, ko spusti tekmovalce model v zrak, in sicer tu merijo še posebej 15 sekund delovanje motorčka, medtem ko merijo ostali let modela do 180 sekund. Če je model-penjač 180 sekund v zraku, potem dobi tekmovalce največje možno število točk 180, če pa je model manj sekund v zraku, potem je toliko manj točk. — Tekmovalce mora start ponoviti

v primeru, če motorček pri penjaču deluje več ali manj kot 15 sekund. Na tem tekmovalju so bili vsakakor favoriti tekmovalci iz Sovjetske zveze, vendar so na splošno presenečenje zmagali Jugoslovani. Skoda je le, da je bilo za to tekmovalje premalo zanimanja med gledalci, morda zaradi slabe propagande.

Uradni rezultati — ekipno: 1. Jugoslavija 2461 točk, 2. SSSR 2237, 3. Zah. Nemčija 1873 točk. Posamezno: 1. Bjelavec (Jug.) 836 točk, 2. Skorčevski (SSSR) 823,3, Fresl 813, 4. Ščepanovič 812, 5. Merkez (vsi Jugoslavija) 769 točk. Izven konkurence je tekmovala Jugoslavija B in je dosegla 1980 točk. — Pokal Letalske zveze Jugoslavije je osvojila Jugoslavija. M. Z.

OSMI IZ FREIBURGA PRIPOVEDUJE

Minulo nedeljo se je naš najhitrejši motorist LEON PINTAR udeležil evropskega gorskega prvenstva v Freiburgu. Udeležba na tem vsakoletnem tekmovalju je bila doslej najmočnejša, saj so nastopili domala vsi najboljši evropski motoristi, med njimi prvič tudi Leon Pintar. Startal je v kategoriji motorjev do 250 ccm. Med 32 tekmovalci v tej kategoriji motorjev je zasedel odlično osmo mesto. Ta uspeh pa je še toliko pomembnejši, če pomenimo, da je bil Leon edini tekmovalce, ki je startal na motorju serijske proizvodnje, medtem ko so vsi ostali imeli odlične dirkalne stroje.

Ob povratku iz Nemčije nam je v ostalem povedal še tole:

»Lahko rečem, da v tako močni konkurenci doslej še nisem nikdar startal in sem z uspehom, ki sem ga dosegel na tem prvenstvu, zadovoljen. Nekoliko sem bil začuden, ker so prireditelji najavili, da bo to gorsko prvenstvo in sem zato dirkalni stroj uredil za gorsko dirko. Toda ta dirka je bila bolj malo podobna gorski, saj bi jo povsem upravičeno lahko imenovali cestno-hirostno. Zato sem moral volan nekoliko, kar na mestu odžagati, da sem ga prikril za te dirke.«

»Kakšna je bila proga?«
»Zelo težka, dolga je bila 12 kilometrov in z višinsko razliko 800 m. Skoda, da ni bil v nedeljo dež, ko je bila uradna tekma, sicer bi se lahko mnogo bolje plasiral. V soboto na treningu pa sem med istimi tekmovalci zasedel tretje mesto.«

»Kakšna je bila organizacija?«

»Prav prijetno sem bil presenečen nad izredno gostoljubnostjo prireditelja v Freiburgu. Tudi po tehnični strani je bila dirka odlično organizirana in se je ob dirkalni progi zbralo nad 80.000 gledalcev. Lahko povem še, da v štirih letih, kolikor do sedaj tekmujem, še nisem počel toliko aplavza kot v nedeljo. — Prav tako še nisem bil nikdar tako oblegan od mladine in doslej še nisem nikdar dal na eni dirki toliko avtoigramov kot v nedeljo v Freiburgu.«

Skoda, da ni Leon Pintar startal na močnejšem stroju, kjer bi lahko še mnogo bolj uveljavil svoje sposobnosti. — Sicer pa je osmo mesto na evropskem prvenstvu že velik uspeh, saj je Leon Pintar tu prvič nastopil. J. J.

Ob zaključku GS

(Nadaljevanje s 1. strani)

kakšen je postopek za uporabo in mešanje posameznih praškov, kakšen je učinek in podobno. — Toda (z izjemo prikazovanja čiščenja madežev in staromodnega cinjenja počtenih loncev) je bila Saponia edina, ki je tako nazorno prikazovala svoj izdelek, in sicer tak izdelek, o katerem je že tako reklame več kot dovolj. Sesalec za prah bi bil lahko izredno zanimivo, če bi proizvajalci nudili možnost, da bi ga obiskovalce praktično preizkusili in mu povedali kako se z njim upravlja. — Tako prikazovanje oziroma prodaja blaga bi bila lahko zelo zanimiva, živahna in življenjska; dosegla bi večji komercialni učinek in kar je še najvažnejše — bila bi vzgojna. Tak sejem bi lahko bistveno prispeval k uvajanju novih tehničnih novosti predvsem v gospodinjstvu. Seveda je tako dinamično prikazovanje blaga prav tako lahko s tekstilnimi in drugimi izdelki.

Posebno vprašanje je turizem. Že tri leta se sejem imenuje »turistični potrošniški«. Imena »turistični« se ni nikjer v Jugoslaviji in zlasti z novo zamisljo turistične borze pomeni prvi poskus podobne prireditve. Toda prava ta del sejma, ki bi bil lahko osnova za optimistično gledanje na sejemске prireditve v prihodnosti, se ni našel svoje fiziognomije. Letošnji obiskovalci so videli bore malo turističnega. Kje je izhod? Zakaj se je prav s področja turizma odzvalo malo povabljenosti podjetij in organizacij, kakšni so zato ekonomski in organizacijski razlogi? Številna so vprašanja! Morda bi bilo treba slediti propagandni iniciativi »Kompasa«, ki je brezplačno vozil obiskovalce iz Ljubljane na sejem in podobno.

Nobenega dvoma ni, da bo treba prav tu, na področju turizma, najti pot za utrditev sejemskih prireditev v Kranju. V specializacije ne bo šlo. Sejem, kjer lahko dobi vsakega po malo bo privlačil samo toliko časa, dokler ne bo pri nas posebnih trgovin (veleblagovnic), kjer bo človeku vse leto na voljo najrazličnejše blago. Zato je bila morda ena poglobitvenih pomankljivosti sejma, premajhna zavzetost, da bi se na tem področju letos pokazalo kaj novega. Ker letos v okviru sejma ni bilo turistične borze, kvečjemu lahko ugotovimo, da je bilo manj poučarke na turističnem delu sejma kot lani. K temu dodajamo še izredno slab prostor, ki je bil na sejm udeležjen za razstavo turističnega plakata in dejstvo, da ni bilo lovške razstave, čeprav bi morda prav lovstvo lahko pripomoglo k povečanju turizma, predvsem inozemskega. Ko že govorimo o ureditvi sejma, ne moremo mimo upravičenih pripomb, da razstava »900 let Kranja« res ni sedskega vrveža.

Posebno področje je tudi zabavnost del sejma. So zamislili, da bi bilo treba kulturno zabavno del znatno razširiti na prireditve po vsej Gorenjski. Tako bi vključili v okvir sejma »kmečko občeta« v Bohinju, »pastirski rej« v Kranjski gori, »praznik ovčarjev« na Jezerškem, prireditve na Blejskem gradu itd.

Takih in podobnih kramljanj je sedaj, po končanem sejm uveljavilo. Prav bi bilo, da bi se k razpravi o novih oblikah sejma in sejemskih prireditev razen organizatorjev oglašili sami razstavljajoči oziroma proizvajalci, ljudje s turističnega področja in drugih, tako da bi na dosedanjih izkušnjah, zlasti pa po letošnji jubilejni prireditvi, šli še v večjo smerlostjo in optimizmom k pripravi na prihodnjo prireditve.

DANES OB 15. URI ZADNJI URADNI TRENING

Tržič, 12. avgusta
Danes popoldne je bil na ljubljanski progi prvi uradni trening tekmovalcev za nedeljsko uradno tekmo. Ljubljanske strmine in zavoje so preizkusili skoraj vsi udeleženci nedeljskih dirk, ki so večeraj in danes prispeli v Tržič. Nekaj pa jih pride še jutri v soboto, ko bo od 15. ure dalje zadnji uradni trening vseh udeležencev letošnjih VIII. mednarodnih dirk. Pri treningu je zelo prizadeven Leon Pintar, ki že od srede dalje pridno trenira. Že danes se je ob tekmovalni progi zbralo lepo število ljubiteljev avto-moto športa. — Do zaključka redakcije še nismo prejeli kakšne čase so dosegli tekmovalci na današnjem treningu.

V sredo, 10. avgusta, se je na letališču v Lescah zbralo precej ljubiteljev letalskega športa, kjer so si ogledali IX. evropski kriterij penjačev, na katerem so sodelovale reprezentance Sovjetske zveze, Zahodne Nemčije in Jugoslavije.

Zvezna plavalna liga

Kranjčani vedno boljši

Triglav : Ljubljana 205:171
V torek je bilo v Kranju povratno srečanje plavalcev Ljubljane in Triglava. Čeprav je vedno vladalo za slovenski derby v Kranju veliko zanimanje, se je tokrat zbralo ob bazenu le kakih 200 gledalcev. Vzrok za to je bilo slabo vreme in slaba reklama, saj mnogi ljubitelji plavanja niso vedeli za to tekmo. Maloštevili niti gledalci prav gotovo ni žal, da so prisostvovali temu dvoboju. Kranjski plavalci so dosegli nekaj izvrstnih rezultatov. V 12 točkah sporeda so kar v 9

točkah zmagali. Tokrat je Ljubljana nastopila v najmočnejši postavi s slovensko prvakinjo Horvatovo na čelu, ki pa je morala kar dvakrat kloniti pred domačinkami. Zmago za goste so priborili le slovenska rekorderja Pelc in Tomišekova v prsnem plavanju in Hočevarjeva na 100 metrov hrbtno. — Pri moških je najboljši rezultat dosegel zopet Kocmur s 57,8, odklopal pa se je tudi Milan Košnik, ki je zopet premagal slovenskega rekorderja Goršiča in plaval le 6 desetink sekunde slabše od mladinskega slovenskega rekorderja; Sašo Košnik, ki se je močno približal zvočnemu zidu plavalcev 1 min. in 16-letni Pogačnik, ki je prvič zaplaval pod 3 minutami na 200 metrov prsno. Na 200 m metuljček je Brinovec v izrednem finišu premagal Poljanška, pred tem pa je dosegel dober čas na 400 m prosto — 4:49, v štafeti 4 krat 200 m prosto, kjer so domačji zmagali s 100 m prednosti, je bil najboljši Saša Košnik — 2:14,3.

Kranjčanke, ki so bile doslej precej slabši del ekipe, se od tekme do tekme popravljajo in so tokrat dosegale presenetljivo dobre rezultate, med njimi slovenski članski rekord, v štafeti 4 krat 100 metrov prosto. Kobiljeva je zopet odlično plavala 400 metrov — 6:07,8, Bogatajeva je na 100 m metuljček premagala najboljšo slov. plavalke Horvatovo in v zadnjih metrih Tomišekovo. Horvatova je morala pred tem kloniti tudi na 100 m prosto pred odlično Colnarjevo, ki je kar za tri sekunde izboljšala svoj osebni rekord. V štafeti, ki je dosegla članski rekord, pa je bila najboljša Bogatajeva z 1:17,4. — Rezultati ženske ekipe kažejo, da bodo Kranjčani kmalu dosegli vidnejše uspehe tudi v ženskem plavanju in se zopet lahko potegovali za najvišji naslov v državi.

REZULTATI:

Moški — 400 m prosto — Brinovec Vlado 4:49,8, Brinovec Peter 5:18,3, Brvar (L) 5:51,1, Breskvar (L) 5:57,9;
100 m prosto — Kocmur 0:57,8, Košnik (oba T) 1:00,2, Rejc (L) 1:06,1, Brvar (L) 1:08,6;
200 m prsno — Pelc (L) 2:53,4, Zrimšek (T) 2:58,0, Pogačnik (T) 2:58,1, Dekleva (L) 3:09,5;
200 m metuljček — Brinovec V. (T) 2:47,6, Poljanšek (L) 2:49,4, Pelc (L) 3:03,8, Košnik M. (T) 3:10,4;
100 m hrbtno — Košnik M. (T) 1:11,8, Goršič (L) 1:12,5, Drogenik (T) 1:19,0, Rejc R. (L) 1:25,3;
4 × 200 m prosto — Triglav 9 minut 24,8, Ljubljana 10:59,1.
Ženske — 400 m prosto — Kobi (T) 6:07,8, Bogataj (T) 6:20,0, Aplenc (L) 6:51,5, Vinšek (L) 7 minut 42,1;
100 m prosto — Colnar (T) 1:15,8, Horvat (L) 1:15,9, Kobi (T) 1:21,3, Souwan (L) 1:23,5;
200 m prsno — Tomišek (L) 3 minute 13,9, Peterman (L) 3:24,5, Senica 3:32,2, Mihelič O. (T) 3 minute 35,4;
100 m metuljček — Bogataj (T) 1:34,5, Tomišek (L) 1:34,7, Horvat (L) 1:40,5, Purgar (T) 1:48,6;
100 m hrbtno — Hočevar (L) 1 minuta 29,9, Purgar (T) 1:37,2, Kolenc (L) 1:40,5, Jurman (T) 1 minuta 41,9.

TE DNI PO SVETU

HAMMARSKJÖLD IN VOJAKI OZN PRIDEJO V ELISABETHVILLE

Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je v četrtek popoldne odpotoval z letalom iz New Yorka v Leopoldville, glavno mesto Konga, od koder je večeraj vodil prvo skupino mednarodnih sil OZN, ki je v Korakala v odepeljeno pokrajino Katango. V prvi skupini je kakih 300 vojakov, ki jih je dala Švedska na razpologo Združenim narodom. Hammarskjöld je odpotoval z reaktivnim letalom iz New Yorka, nekaj ur po objavi sporočila, v katerem je rečeno, da so dobili za načrt OZN o vkorakanju v Katango, soglasje predsednika vlade odcepljene pokrajine Moiza Combeja. Sodeč po podatkih iz afriških krogov na sedežu OZN je Belgija obvestila Hammarskjölda, da so vse njene čete zapustile Katango že večeraj.

Premier Katange Moiz Combe pa je zahteval od generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda, naj pride v Elisabethville na razgovore še preden bodo v to deželo vkorakale sile OZN. Ob tej priložnosti je premier Konga, Patrice Lumumba, naslovil nujen poziv na kongoško ljudstvo, naj bodo enotni in složni, »da bi v tako važnih trenutkih našega boja za svobodo ohranili narodno neodvisnost«.

O Kongu je premier Indije Nehru izjavil, da Indija pozdravlja neodvisnost Konga, kakor tudi drugih afriških držav. Rekel je, da v Kongu ne more biti govora o dveh, marveč samo o eni državi. V tej deželi, je pripomnil Nehru, je položaj napet sprično navzočnosti belgijskih čet, ki naj bi se čimprej umaknile. Nehru je podprl akcijo Varnostnega sveta v Kongu in izrazil posebno priznanje generalnemu sekretarju Hammarskjöldu, ki skuša urediti problem Konga, — Skrajna zaostalost Konga, je rekel Nehru, pravzaprav odkriva »pravo naravo kolonialnega režima«.

»POPOLNA ENOTNOST« V BONNU?

V Bonnu so se v četrtek končali britansko — zahodnomemski razgovori, ki so se začeli v sredo, ko sta se prvič sestala premier Macmillan in kancler Adenauer. V britanskih krogih pravijo, da

so na sestanku ministra Homea in von Brentana izmenjali gledišča in vskladiti stališča o nekaterih vprašanjih, ki so bili v sredo v središču razgovorov obeh državnikov. V razgovorih sta obe vladi objavili tudi skupno sporočilo, v katerem med drugim pravijo, da sta se Adenauer in Macmillan sporazumela, da »bi bilo treba čimprej odstraniti nekatere razlike v glediščih«, ki dele obe deželi, zlasti v presoji gospodarskih in političnih vprašanj. Trdijo tudi, da sta se sporazumela, da bi nadaljevanje gospodarske razdeljenosti v Zahodni Evropi na različne gospodarske skupine neogibno povzročilo politični razkol Zahoda. —

ČAD POSTAL NEODVISNA REPUBLIKA

Bivša francoska kolonija Čad je postala v četrtek, 11. avgusta, neodvisna država. Natanko opolnoči je predsednik vlade François Tombalbaye razglasil neodvisnost dežele. Svečanosti v počastitev neodvisnosti najmlajše afriške dežele, ki je bila na velikem trgu pod predsedstvom vlade v Port Lamyju, se je udeležila velika množica prebivalcev dežele in odposlanec francoskega predsednika de Gaulla, minister Andre Malraux. Čad je postal generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu brzojavko, s katero prosi za sprejem v OZN.

CASTROVA OBTOŽBA PROTI DUHOVŠČINI

Kubanski premier Fidel Castro je te dni obdolžil del katoliške duhovščine, da je »odkrito nastopil proti kubanski revoluciji in koristim kubanskega ljudstva«. V velikem govoru pred delavci ene izmed 35 ameriških tovarn za predelavo sladkorja, ki so bile z odlokom vlade pred nedavnim nacionalizirane, se je Castro zlasti dotaknil akcije duhovščine in številnih pastirskih pisem proti socialnim in gospodarskim ukrepom kubanske vlade. —

Castro je ostro kritiziral takšno stališče katoliške cerkve in opozoril na to, da od 750 duhovnikov, kolikor jih je na Kubi, nobeden nikoli ni nastopil proti zločinom, storjenim v času, ko je vladal Batista, niti proti agresivnemu pritisku, ki ga uveljavljajo od zunaj na Kubo.

PREGLED USPEHA GORENJSKEGA SEJMA

(Nadaljevanje s 1. strani)

V primerjavi z letom 1959 je maloprodajni promet porasel za 180 milijonov, vrednost sklenjenih trgovskih pogodb pa za 636 milijonov dinarjev. Na kulinarčni razstavi je sodelovalo 38 gospodarskih organizacij in 46 kuharjev in slašičarjev z 208 izdelki. Ob zaključku so bile podeljene nagrade v vrednosti 295 tisoč dinarjev. V kuharski stroki so prejeli nagrade: Janez Vozel, šef kuhinje hotela Bellevue — Ljubljana, Ivan Ivačić, učitelj kuharstva na Gostinski šoli v Ljubljani in Martin Pičuljan, šef kuhinje Grand hotela Toplice — Bled.

V slašičarski stroki so prejeli nagrade: Peter Sajovic iz Slašičarne — kavarne Kranj, Avgust

sežen promet v višini 342.793.000 dinarjev in to pri prodaji avtomobilov in mopedov 67 milijonov 220 tisoč dinarjev, potrošnih izdelkov iz tekstilnega blaga in konfekcije preko 94 milijonov (samo podjetje Kokra Kranj 30 milijonov). Pohištva in lesne galanterije je bilo prodano za 39 milijonov 400 tisoč dinarjev, izdelkov elektro in kovinske stroke pa za 76 milijonov dinarjev.

Na sejmju je bilo sklenjenih pogodb za 1.392.000.000 dinarjev. Prednjačijo: Tiskanina z 216 milijoni, Spik Kranj 38 milijonov, Tovarna usnja in krzna Smartno pri Litiji 33 milijonov, Vino Kranj 35 milijonov itd.

Plestenjak iz hotela Bellevue in Lovro Košnjek iz Slašičarne — kavarne Kranj. Na razstavi turističnega plakata je žirija iz pristojne podelila prvo mesto med slovenskimi turističnimi plakati plakatu »Bled« med jugoslovanskimi pa plakatu »Mostar«.